The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921-7121; 368-3239
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — D. Vallena, 648 South 23rd Ave., Bellwood, Ill., 60104, U. S. A.
SATURDAY, JULY 9, 1966

LATVIJA
AMERIKĀ

55. N-RS. SESTDIENA, 1966. G. 9. JŪLIJS. 16. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi 368-3239 (redakcijai) un 921-7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531-4533
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917
Čikagas redakcijas vadītāja D. VALLENA
648 South 23rd Ave., Bellwood, Ill., 60104, U.S.A. tālrunis 544-4278

Vai izšķirīgs process?

KAS NOTIEK KOMŪNISTU BLOKĀ UN KĀDAS IR IESPĒJAMĀS KONSEKVENCES

Pasaules prese kā lielāko dienas sensāciju uztvērusi angļu svētdienu laikraksta „Observer" līdzstrādnieka Lajosa Lederera ziņu no Dienvidslavijas, no kuŗas viņš tikko atgriezies Londonā, ka „Tito grib likvidēt partijas varu", proti — tuvākā nākotnē viņš paredzot sasaukt dienvidslavu komūnistu partijas sēdi, lai iesniegtu savu priekšlikumu centrālkomitejai „atteikties no izpildvaras funkcijām, apmierināties tikai ar ceļveža un mudinātāja uzdevumiem, faktisko varu nododot vēlētiem organiem, kādi jau pastāv, t.i. nacionālrepublikāniskajai sapulcei un attiecīgajiem provinču organiem, aizliedzot ieņemt atbildīgus amatus reizē kā partijā, tā valdībā.

Reizē ar šo Tito pārdrošo lēmumu Vīnes laikraksts „Neues Forum" publicē Cadaras universitātes docenta Michailova ne mazāk sensācionālu rakstu — apliecinājumu, ka viņš, publicētā raksta autors, pieņem grāmatas „Jaunā šķira" ieslodzītā autora Milovana Djilasa mācības un uzskatus. (Michailovu pašu arī notiesāja par dienvidslavu laikrakstā „Djelo" ievietoto rakstu seriju „Ko pieredzēju Maskavā", kurā autors cita vidū rakstīja, ka Pad. savienībā jau pirms Hitlera Vācijas bijušas „nāves nometnes" un notikusi tautu slepkavošana. Michailova sodīšanu kategoriski pieprasīja padomju valdība.

Vīnes laikrakstā publicētajā rakstā docents Michailovs apgalvo: „Pašreiz Dienvidslavija atrodas krustcelā, no kuŗa iespējami tikai divi ceļi — uz demokratiju vai atpakaļ pie staļinisma, un tādēļ Djilass, kaut vēl ieslodzīts cietuma kamerā, šodien ir mūsu vidū. Dienvidslavijas sabiedrība nobriedusi demokratijai un negrib, ka atsevišķa persona vai viena partija izšķir, ko tauta drīkst un ko nedrīkst darīt, ko tauta drīkst vai nedrīkst zināt par notikumiem pasaulē. Pienācis laiks, kad par Djilasu un par vienpartijas sistēmas likvidēšanu jārunā atklāti. Mēs gribam, lai tautai dotu tiesības radīt politiskas organizācijas legālai darbībai sabiedrībā. Mums, nekomūnistiem, pietiek lasīt vienīgi komūnistu presi, kurā ziņo tikai par vienīgās centrālkomitejas lēmumiem un nodomiem. Mums pietiek dzīvot uz netaisnības dibinātā sabiedrībā. Vienpartijas sistēmas likvidēšana būs labs ceļa rādītājs visām Austrumeiropas zemēm, Krieviju ieskaitot."

Jau tas vien ir vairāk nekā raksturīgi, ka Michailovs ar savu Vīnē publicēto rakstu kļuvis Tito lēmuma interpretētājs.

Rietumnieku prese tagad min, ko Tito lēmums nozīmē. Vai to, ka viņš, nu jau sirmgalvis, vēlas savu vārdu atstāt kā Dienvidslavijas glābēju no komūnisma režīma, kas pierādījies nespējīgs tautai nodrošināt gaišu un brīvu nākotni? Šāds minējums ir zīmīgs, un tas izriet no Balkānu tautu vēstures dziļumiem. Dostojevskis savā „Rakstnieka dienasgrāmatā" kādā vietā saka, ka „neviens mūs, krievus, tā neienīdīs, kā mūsu atbrīvotās Balkāņu tautas". Tas bija pēc krievu-turku kaŗa. Pēc otrā pasaules kaŗa Tito bija pirmais, kas sacēlās pret Maskavu kā komūnistiskā bloka diriģētāju, taču, pēc Staļina nāves, viņš daudzkārt atkal tuvinājies Maskavai un katrā ziņā palicis komūnistiskajā blokā. Tikai tagad, pēc divdesmit gadiem, ja Tito nodoms reālizēsies resp. ja tas ir nopietni un atbildīgi domāts, varētu runāt par Dienvidslavijas sakaru pārtraukšanu ar šo bloku, kas būtu apgstākā mērā autentisks liecinājums, ka uzvarējusi Balkānu tautu vēstures likumība pret nāvei nolemtajām sociālistiskā komūnisma dogmām. Katrā ziņā Tito pavēstītais lēmums ir nozīmīgs notikums.

Līdzīgs process, kas pamatojas uz savas tautas vēsturi, pašreiz norisinās arī tādā staļiniska komūnisma valstī, kāda ir sarkanā Ķīna. Kā jau rietumvalstu prese savā laikā ziņoja, pats Maocetungs pērnā gada septembrī komūnistu partijas sēdē pieprasīja, ka „jāuzsāk kritika pret reakcionāro buržuazisko ideoloģiju", sacīdams: „Ja ienaidniekam izdosies iefiltrēties mūsu vadības vietās, tad piedzīvosim, ka īsā laikā sāksies kontrrevolūcionāra restaurācija." Tik nedroši jūtas komūnisms šodien, gluži kā savas varas pašā sākumā, kad arī Ļeņins sprieda, ka komūnisms Krievijā izputēs, „ja mums neizdosies sacelt masas komūnistiskam apvērsumam buržuāziskās zemēs", un sekoja NEPA posms — elpas atvilkšanai un pasaules revolūcijas gatavošanai, kas tomēr neizdevās, toties izdevās radīt šausmīgo terrora aparātu.

Par pēdējā laika notikumiem Ķīnā allaž labi un solidi informētā „Neue Zürcher Zeitung" raksta: „Pāreja no viena režīma posma uz nākošo Ķīnā izraisījusi tādu nedrošības sajūtu, ka oficiāliem puritāņiem vairs nepietiek ar Mao ideoloģisko kampaņu, un tādēļ iesākta vesela kustība, kuŗa nosaukta par sociālistiskās kultūras revolūciju. Kā oficiālas personas izsakās, jaunā kustība, kas ievadīta ar lielu niknumu, vēršas pret visiem, kas nepadodas nolīdzināšanai, lai nomāktu un apspiestu jebkuŗu neatkarīgāku domāšanu. Katrs, kas domā citādi vai kas vispār domā, ir apdraudēts, jo to var kuŗu katru brīdi apsūdzēt par partijai naidīgu nostāju, kam sekotu nežēlīga smadzeņu mazgāšana vai ieslodzīšana darba nometnēs, kurās smok jau simttūkstošu. Šīs kustības nolūki vēršas vispirmā kārtā pret rakstniekiem, redaktoriem, filmu režisoriem un profesoriem. Un partijas līnijai uzticīgajiem uzdots sadomāt komentārus šīs opozicijas apsūdzēšanai un atsākt Mao rakstīto darbu intensīvu mācīšanu. Aizliegta sarakstīšanās ar ķīniešiem, kas dzīvo citās zemēs, un vēstules, kas pienāk no ārzemēm, tiek uzkrātas kā pierādījumu materiāls." Pašreiz tiek apklusināti, no partijas un augstajiem amatiem atbrīvoti ļoti daudzi; parādās jaunas sejas.

Kā teikts, opozicija savus centienus pamato Ķīnas bagātajā pagātnē, kuŗai nav nekāda sakara ne ar Maskavas, ne Mao komūnismu, bet kuŗa sakņojas Ķīnas vēstures dziļajos avotos. Šī opozicija ir protests pret komūnistu nodomu visus padarīt par

(Nobeigums 8. lpp.)

Ne viennmēr latviešu meitenes redzamas mūsu tautas tērpos... Šoreiz mazās torontietes Sandra Pilāga un Anita Saļiša redzamas neapoliešu tērpos, gan tikai dejojam Veras Keišas baletskolas audzēkņu vakarā. Foto: A. Kalniņš

Kultūras problemas un to risinājumi

ALAs KULTŪRAS BIROJA SĒDE 30. JŪNIJĀ ŅUJORKĀ

Par spīti vasaras tveicei, 10 ALAs kultūras biroja darbinieku no Ņujorkas, Ņudžersijas un Filadelfijas 4 stundas apsprieda ALAs kongresa ierosinājumus kultūras jautājumos, kā arī citas problēmas mūsu kultūras dzīvē.

Sevišķa rosme, pēc biroja vadītāja Dr. P. Norviļa atzinuma, ir izglītības laukā. Pēdējā laikā notikušas divas skolotāju konferences: Berkelejā, Kalifornijā un Čikagā, ASV vidienē. Plaši kultūras jautājumiem pieskārās arī ALAs valdes sēdē Filadelfijā. Nepatīkamākais, ka veselības un darba apstākļu dēļ no pienākumiem atteicies biroja izglītības sekcijas vadītājs A. Liepkalns, kuŗa pienākumus tagad uzņēmies jaunievēlētais ALAs vicepriekšsēdis J. Blumbergs.

Pievēršoties mūsu kultūras politikai, Dr. P. Norvilis norādīja, ka līdz šim, cerībā uz drīzu atgriešanos brīvā Latvijā, kultūras plāni veidoti tikai dažiem gadiem uz priekšu. Stāvoklis rāda, ka būtu jāplāno turpat 10 gadu uz priekšu. Kultūras biroja darbība ir sazarojusi, jāliecina, pēdējos gados augusi arī aktīvitāte. Bet jo vairāk dara, jo vairāk nāk arī ierosinājumu un kritikas, it sevišķi tā izskanēja pirms 15. ALAs kongresa. Biroja darbinieki arvien pārbaudījuši savu darbību un, atskatoties uz paveikto, jautājuši, vai tas, ko dara, ir pareizākais. Bet vēlmēm nereti šķērslis ir praktiskās iespējas.

Krietnu daļu laika veltīja šo šķēršļu pārrunāšanai. Kā pirmo minēja telpu jautājumu. Kultūras biroja centrs un darbinieku vairums ir Ņujorkā vai tās apkārtnē, bet birojam nav pastāvīgu telpu sēdēm un domu izmaiņai. Līdz šim notika 5—8 sēdes gadā, bet šīs sēdes dalībnieki vienojās turpmāk sanākt sēdēs uz regulāras bazes pamata reizi mēnesī, nākamo sēdi nolie-kot 29 jūlijā YMCAs telpās pie Pensilvēnijas stacijas Manhetenā. J. Blumbergs solījās biroja vajadzībām sagādāt par brīvu telpas kultūras darbinieku sanāksmēm, diskusijām un kultūras darba talkām, kur noteiktā laikā varētu pulcēties vai satikties ieinteresētie kultūras darbinieki.

Otrs apspriežamais jautājums bija patstāvīgs apgāds. ALA, bet it sevišķi tās kultūras biroja darbība galvenokārt pamatojas uz iespiedumdarbiem, grāmatām. Biroja vadītājam tas prasījis pārāk daudz laika, tādēļ nepieciešams pastāvīgs darbinieks, kas gādātu ne tikai par manuskriptiem, bet arī par grāmatu iespiešanu un izplatīšanu. Pēc lietpratēju domām šis nav viegli atrisināms jautājums, jo vajadzētu darbinieku ar pilnu darba laiku, kas prasītu ap 5—10.000 dol. izdevumu gadā. Otrkārt, latviešu spiestuvju kapacitāte sen jau izsmelta resp. trūkst technisko darbinieku darbu paveikšanai noteiktos terminos.

Technisko darbinieku trūkumu izjūt arī tēlotājmākslas sekcija, sevišķi izstāžu rīkošanā. Šai sakarā sēdes dalībnieki vienojās aktīvizēt pie sekcijas pastāvošo tēlotājmākslas padomi un rast pieņemamu atrisinājumu.

ALAs 15. kongresa laikā kultūras jautājumos iesniegti 12 priekšlikumi. Tos apskatot tuvāk, radās daudz neskaidrību, kas prasa papildpaskaidrojumus vai konkrētus ieteikumus; citi, liekas, iesniegti, nepainteresējoties, vai ierosinātais jau nav darīts. Vienveida skolu liecības latviešu skolu beigušajiem un apmeklētājiem jau bijušas, bet tās neiegājās, jo skolas sāka izgatavot savа veida liecības. Sēdē vienojās mēģināt vienveida liecību ieviešanu atsākt, pieaicinot citus māksliniekus. Ierosināts arī regulāri atjaunot un publicēt lektoru sarakstus. Šāds saraksts ir atjaunots un piesūtīts visām organizācijām. Mainoties organizāciju vadībai, jaunie darbinieki bieži vien piemirst papētīt organizācijas archīvus. Bez tam, lektoru sarakstus ALAs ģenerālsekretāriāts izsūta uz pieprasījumu katrai organizācijai vai draudzei.

Doma izdot J. Endzelīna darbu „Latviešu valodas kļūdas" ir laba, bet pati grāmata īsti vairs neatbilst mūsdienu valodas vajadzībām. J. Bičoļa ierosinājumā sēdes dalībnieki vienojās aktīvizēt kādreiz nodibināto pareizrakstības komisiju, tajā pieaicinot vēl vairāk valodnieku un interesentu, lai sastādītu līdzīgu vārdnīcu, kas atbilstu dažādo zemju latviešu trimdinieku prasībām un vajadzībām.

Attieksmē uz ierosinājumu Kultūras fonda izstādes rīkot pa diviem gadiem reizi, sēdes dalībnieki bija pretējos ieskatos. Ja gribam rosināt mūsu kultūras dzīvi, tad izstādes jārīko biežāk un vairākās vietās, ja vien iespējams. Prof. A. Annus ierosināja

(Nobeigums 5. lpp.)

Toronto Austrumu draudzē 3. jūlijā iesvētīja jauniešus: 1. rindā no kreisās — Maija Vīksna, Aija Līdace, Valentīne Gavarkova, Aija Āboltiņa, Ilga Āboltiņa, Silvija Balode, Ināra Ceimere un Tamāra Sproģe; 2. rindā — Harijs Vikmanis, Juris Ždanovskis, Edgars Pērkons, draudzes priekšnieks E. Ziplāns, mācītājs A. Briedis, draudzes ērģelnieks V. Kviesis, Elmārs Sproģis, Juris Zommers un Kārlis Rostoks. Foto: JAK

Dr. Ansis Karps

JAUNĀ LATVIJA

Jaunās Latvijas kustība ir sākusies. Atjaunotajai tēvzemei ir jākļūst par visas tautas vienīgo domu un sapni, par mūsu visu gribas mērķi, jo tad tā reiz nāks! „Trimda ir nacionālisma skola, kā apspiestība ir brīvības skola." Nav šaubu par mūsu tautiešiem tēvzemē, ka viņu lielākā vēlēšanās ir atgūt brīvību. Saprotams, ka ir nodevēji, daži no simta, kā tas ir katrā tautā, kā visur ir zināms procents defektīvo cilvēku, šai gadījumā tādu, kas ar mieru skūpstīt svešu zemju un varmāku karogus, lai sev iegūtu vagaru vietas. Varaskāre ir primitīvs dzinējspēks, kas viegli sakāpj galvā, un tad kāpj uz galvas katram, kur vien iespējams. Tie ir mūsu zemes Kangari ar apstulbotiem prātiem, kas palīdz varmākām no krievu zemes verdzināt mazos kaimiņus gar visu robežu no Somijas līdz Vladivostokai. Šī koloniju pārvaldes vara ir kā tinteszivs, kas izšļāc melnu tumsu pār visiem savā tuvumā. Šai tumsai ir jānostāda pretī gaisma, un šī gaisma ir brīvība. Tas ir jaunās Latvijas mērķis un uzdevums.

Kā rīkoties, tam vēsture dod lieliskus piemērus. Pametīsim tikai īsu skatienu uz notikumiem Vakareiropā pirms 100 un vairāk gadiem.

Austroungārijas imperiālisti bija pakļāvuši un padarījuši par kolonijām gandrīz visu Italiju, izmantojot to un apspiežot ar terrora un spiegu tīkla palīdzību. Viņi domāja arī, ka italiešu tauta jau nospiesta tādā panīkšanas stāvoklī, ka vairs nespēj atdzimt un paceltiés līdz kultūrālas tautas līmenim, bet izrādījās, otrādi: jo vairāk italiešus apspieda, jo vairāk auga pretestība un atdzīvojās tautas instinkts — nacionālisms. Kā Dieva sūtīti, parādījās arī trīs vīri īstā laikā: ideju devējs un nesamierināmais brīvības sludinātājs Mazini, ģeniālais praktiskās politikas un diplomātijas veidotājs Kavūrs un likteņa izaicinātājs un uzvarām bagātais karavīrs Garibaldi. Kaut personīgi šo trīs vīru vidū bija arī lielas nesaskaņas, tomēr viņu darbība bija vērsta uz vienu mērķi — Italijas augšāmcelšanos. Tās bija heroisku darbu pilnas trīs dzīves, kas noveda tautas kuģi nodomātajā ostā. Te pierādījās arī, ka mazai valstij, Pjemontai, varēja piekrist liela loma, jo tai bija vīri ar gaišu skatienu un milžu spēku un apņēmību. Tas ir aizraujošs vēstures stāsts, kuŗu vajadzētu izlasīt tiem, kas šaubās par saviem spēkiem.

Kavūrs skaidri redzēja mērķi un ejamo ceļu: ja pašu fiziskais spēks ir mazs, tad jāmeklē draugi, kas būtu gatavi palīdzēt; jāizmanto katrs gadījums politikā, kur vien var pacelt Italijas lietu starptautiskā forumā (tāds bija toreiz Parīzes kongress); jāmobilizē visi pašu spēki vienam mērķim un vienai nākotnei, vīzijai — apvienotai Italijai; jāmeklē visi iespējamie sakari Eiropā ar vīriem un arī sievām, kam ir vara un teikšana. Un galā — Italijas apvienošana bija lielās sadarbības rezultāts: dzejnieki bija pirmie idejisko pamatu licēji; par vienu mērķi stāvēja apgaismotā nobilitāte, profesiju pārstāvji, politiķi un domāt spējīgi tautas locekļi. Kā vainags visam — jaunatne, kas nesa jaunās Italijas karogu!

Jaunās Latvijas ceļš ir skaidrs un atklāts: vispirms vajadzīga pašu lielā sadarbība vienam noteiktam mērķim. Sadarbība nevar rasties, ja nav skaidra mērķa. Ar lielu neatlaidību un piepūli jāmeklē sadarbība ar kaimiņiem un tālākiem līdzniekiem likteņa ziņā. Jāizlieto katra iespēja parādīt pasaulei to kailo varmācību, ko pret mūsu tautu izdara krievu koloniālisms, kas ieved Latvijā vagonos „iekrautu" gaisu, bet izved cilvēkus, lopus, pārtiku un visus ražojumus. Nevienā no šiem virzieniem mēs vēl neesam izvērsuši savas iespējas pilnos apmēros, jo mēs neapzināmies vēl savu garīgo spēku un varēšanu. Vēl jo vairāk — vēl nemaz nav panākta visa iespējamā sadarbība ar kaimiņiem, jo tas būtu jau milzu spēks, kas līdzīgi termītiem var sagrauzt katru lielvarmākas pili, kas nolemta sagrūšanai, kā māca vēsture. Arī komūnisms māca, ka vēstures procesi neapstājas, vienīgi nespēj paši izteikt secinājumu jautājumam, kas nāks pēc komūnisma. Skaidra atbilde ir — nāks tā sabrukums, jo tas ir pretīgs normāla cilvēka brīvības prasībai.

Tāpēc nepieciešams runāt un domāt par jauno Latviju, lai mēs paši būtu skaidrībā, ko gribam. Ir neiespējami saukt talciniekus mājas celšanai, ja pats īpašnieks vēl nezina, kādu māju grib celt. Par to jāsāk runāt katrā sabiedrībā, katrā latviešu mājā, lai izveidotos vienota griba. Tikai tādai gribai veltī ievērību citas tautas. Ar baru, kas grib sevi saglabāt, nerēķinās neviens, — ne mazs, ne liels, jo tādu baru katrs var viegli pievākt un ielikt aizgaldā kā aitu baru, kuŗu vilnu tad cērp un pārdod.

Ir svarīgi zināt savas tautas vēsturi, bet nav labi, ja cilājam tigai bijušo bez vēlēšanās veidot nākotnes vīzijas. Pietiek atmiņu stāstu, vērsīsimies uz nākotni!

Pēteris Aigars

ROZES, KULTŪRA UN JAUNIEŠI, KAS STIPRĀKI PAR MUMS

Manā dārzā zied rozes tik lieliem ziediem kā porcelāna tases. Sarkanas, dzeltenas, iesārtas, baltas, dzeltensārtas. Šī vasara ir rožu svētīta. Un no tālienes vējš atnes maigu liepu ziedu smaržu. Tā tikko jaušama — kā pirmā mīlestība, kā kautrs glāsts… Bet tā ir medainā liepu smarža, kuru kāds priesteris kvēpina lielpilsētas debesīs, lai civilizācija neņemtu virsroku pār dzīvību.

Esmu daudz domājis par tautu un valstu likteņiem tieši šajā vasarā, jo slimnīcā pavadot vairākas nedēļas, mani neviens neapgrūtināja ar ikdienišķām, pērkamām un pārdodamām lietām. Man pat brīžam bija bail, ko iesākšu, skarbajā ikdienā iznācis no pajumtes, kur par mani rūpējās baltās un melnās māsas, kas bez iebildumiem izpildīja katru manu vēlmi.

Taču dzīvībai piemīt savas īpašības. Tā vēlas iet pati savu ceļu, tiklīdz atguvusi virsroku pār vājumu. Es apbrīnoju atkal rozes, kokus, mākoņus, daiļas un nedaiļas sejas, jo visur ir paslēpta kāda daļa mūžīgā, nepārspējamā daiļuma, kas likts pamatā katras tautas kultūrai. Tikai man dažkārt uzmācās šaubas, kad dzirdu no tālienes par kultūras kongresiem un kultūras politikām. Kultūra ir cilvēka gara un dzīvības ieņemts fainomens. To nevar mākslīgi uz pavēli, ar rezolūcijām vai ar aplēsēm radīt.

Krievu dzejnieks Vinokurovs pērnā septembrī dzejnieku kongresā Knokē atzina traģisku patiesību, kuru mūsu planētas laicīgie saimnieki un profita meklētāji ar skaitļojamām mašīnām jau sen aizmirsuši. Viņš teica: „Musu industriālizētajā gadsimtā tikai vienā nozarē palicis un paliks cieņā roku darbs, — tā ir dzeja. Te nevar likt lietā plūsmas metodes, dzeju nevar ražot sērijveidā."

To pašu domu, tikai daudz lielākas dzejiskas pārliecības apgarots, 1910. gadā pateicis Kārlis Skalbe:

Man visi gudrie vārdi
Sen garlaicīgi kļuva,
Tik sirds,
Tik sirds un saule man tuva
Tie vārdi, ko runā saule,
Ko asinis ausīs čukst,
Ko runā mīļā saule,
Ko sirds uz sirdi pukst…

Šajās astoņās rindās ietverti visi mūsu kultūras un dzejas pamatprincipi. Tas nav vienīgi latviešu, bet visas Eiropas, varbūt visas pasaules kultūras tapšanas noslēpums, kuru atminējis Skalbe.

Bet kad es, liepām ziedot un rozēm plaukstot, lasu latviešu trimdas laikrakstos par kultūras kongresiem, par kultūras politikas rezolūcijām, man rodas pārliecība (tik labprāt es to atzītu par aplamu), ka esam zaudējuši ne vien ceļu uz savu zemi, bet arī uz latviešu kultūras pirmavotiem. Ja kāds pārāk aizrautīgi runā par kultūras veicināšanu un virzīšanu, man gribot negribot jāatceras krievu komūnistu kultūras virtuozi, kuri jau vairāk nekā 45 gadus ar visiem terrora un birokratijas paņēmieniem ir cēluši „padomju kultūru", bet šī „brīnuma" vēl arvien kā nav, tā nav.

Māksla, dzeja, tēlniecība nav homunkuls, kuru Gētes fantazija ironiskā kārtā piedzejojusi pseudozinātniekam Vāgneram. Homunkuls, atrazdamies vēl fiolā, saka savam garīgajam tēvam:

„Nu, tēt, kā iet? Tas nebij viss
par nieku!
Spied mani sev pie krūts
ar prieku!
Bet ne par cieti, glāze ātri
plīst.
Tā reizi lietas ir, tas jāatzīst:
Viss plašums tikko pieder
dabiskam,
Bet slēgtu telpu vajag
mākslīgam…"

Diemžēl, dažiem mūsu darbiniekiem arī labpatīk audzināt kultūras homunkulus. Viņiem ir kaut kas pielipis no komūnistu birokratu vai nacionālsociālistu līgas. Divdesmit gados viņi nav varējuši atskārst, ka literātūra, mūzika, glezniecība, tēlotāja māksla nav fabricējama fiolās, bet tās visas ir dzīvas dvēseles, neietekmējamas rosmes, kas neatzīst ne kronētus, ne nekronētus pavēļu devējus.

Neveselus cilvēkus, kuri grib ignorēt dabas likumus, var tikai nožēlot. Bet uzmācas bažas, vai šī neveselīgā tieksme kultūru veidot ar rezolūcijām no augšas beidzot nesagandēs mūsu jau tā plāno trimdas kultūras virsslāni. Turklāt tie paši „kultūras" meistari atestē sevi arī par vienīgajiem patriotisma apliecinātājiem. Vispirms nesajauksim nacionālas frazes ar nacionālu kultūru un, otrkārt, neiedomāsimies, ka nacionālo apziņu var iesūtīt cukura un nailona zeķu sainīšos okupētajā Latvijā. Neesmu viens no labākajiem Latvijas apstākļu pazinējiem, šai ziņā Dr. Bruno Kalniņš un citi daudz pārāki, bet manī pamodušās diezgan pamatotas aizdomas, vai aiz šiem cukura sainīšu un nailona veļas akcijām latviešu studentiem Rīgā nestāv kas cits, kam nav nekāda sakara ar patriotismu.

Ziņas, kuras pa dažādiem ceļiem pienāk no Latvijas, runā pavisam pretēju valodu. Nevis mēs būtu aicināti Latvijas studentiem audzināt patriotismu, bet mums dažkārt būtu jānoliec galvas viņu klusās varonības un uzupurēšanās gribas priekšā. Latvijas nākotni neizšķirs sainīšu firmas ar Intūrista licencēm, bet gan latviešu jaunieši un jaunietes, kuriem būs mugurā linu krekli un pakulu lindraki.

Ko domā un runā latviešu studenti Rīgā, vismaz viņu izlase? Te ir viens lakonisks paraugs: „Mūsu galvaspilsētā ir pieplūdis milzum daudz krievu un dažādu citu čučinieku." Ar šo jaunvārdu latviešu studenti Rīgā apzīmē kolonizātorus. Viņi zina savu pretinieku un apzinās arī savas iespējas. Ko mēs, dzīvodami citās zemēs, viņiem varam mācīt? Vai valkāt nailona kreklus un šaurās bikses? Viņi pēc tām neilgojas. Un ja kāds ilgojas, tad tas, droši vien, nepieder pie nenopērkamo patriotu grupas. Latviju glābs tie, kas nav ietekmējami ar laicīgām dāvanām un lētām frazēm. Arī Kalpaka mazais pulciņš 1918. gadā nedomāja par zemi, bet tēvzemi. Mūsu cerības ir un paliek nenopērkamā, idejiski nelokāmā latviešu jaunatnes daļa, kas kolonizātorus dēvē par „čučiniekiem". Varbūt viņiem tagad ir citi nacionāli varoņi nekā mūsu jaunības laikā, bet tas nekā negroza. Nav svarīgi, ko kuŗais pielūdz, bet svarīgi, ja šiem jaunajiem ļaudīm dvēseles ir nacionālās degsmes pilnas.

Ja sainīšu saņemšanu neņem jaunā vecām mātēm, tēviem un invalidiem, tad tā nav humānitāte, bet aplēse. Jaunajai padomju šķirai, tāpat kā Ludviga galmam, vajadzīga nauda un atkal nauda. Turklāt veci ļaudis netaisa revolūciju. Citāds stāvoklis ir jaunatnei. Vai mēs savas labsirdības un vientiesības dēļ pūlēsimies viņus atmaskot ar nevajadzīgām dāvanām? Patiesa jaunatne nevēlas dāvanu. **Tie, kas pieredzējuši latviešu tautas postu un šī posta ēnā izauguši, zinās labāk nekā mēs, kas darāms.** Te vietā atgādināt persiešu dzejnieka Sādi vārdus, kas rakstīti pirms 700 gadiem un nav zaudējuši savu jēgu:

(Nobeigums 6. lpp.)

LATVIJA

55. N-Rs SESTDIENA, 1966. G. 9. JŪLIJS.

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO.

Atbildīgais redaktors — **Alfrēds Vinčels**, 508 Palmerston Blvd., Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — **Silvija Ancāne**, sasniedzama redakcijā, tālr. 368—3239;

Iekšlietu redaktors — **Rūdolfs Norītis**, 1749 Victoria Park Ave., Apt. 209, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Ārlietu redaktors — **Ints Podnieks**, 26 Underhill Dr., Don Mills, Ont.; tālr. 447—6933;

Sporta redaktors — **Žanis Zentiņš**, 46 Lynd Ave., Toronto 8, Ont.; tālr. 535—1470.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $1.50; 3. mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00. Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, bet tekstā $3.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

No tūkstošiem gadījumu vienu nožēlo

„DZIMTENES BALSS" TĒLO PRESES ĒTIKU

Stokholmā (j) — „Dzimtenes Balsij", ko izdod čekas pārziņā esošā Latvijas komiteja kultūras sakariem ar tautiešiem ārzemēs, šobrīd iznācis 971. numurs. Ja šīs čekas lapas redakcija vēlētos atsaukt un nožēlot visus tos melus, kas bijuši iespiesti, vajadzētu izdot nezcik speciālnumuru. Tālab īsta sensācija radusies ar šī gada 24. numurā lasāmo redakcijas paskaidrojumu: „Mūsu laikraksta š. g. 7. numurā bija iespiesta lasītāju vēstule ar virsrakstu Huliganisks izlēciens baznīcā. Pēc šīs korespondences publicēšanas redakcija saņēma vairākas vēstules, kurās mūsu lasītāji apstrīdēja tajā minēto faktu pareizību. Ar mūsu Stokholmas līdzstrādnieku laipnu atbalstu izdarījām attiecīgo faktu pārbaudi. Tās rezultātā noskaidrojās, ka fakti, kas minēti stokholmietes Zentas Ores vēstulē, daļēji neatbilst patiesībai. Izsakot nožēlu par notikušo, redakcija lūdz lasītājus savās vēstulēs sniegt tikai pašiem labi zināmus un patiesus faktus."

„Dzimtenes Balss" 7. numurā iespiesto vēstuli bija parakstījuši „latviešu katoļi Zviedrijā". Tajā varēja lasīt melīgu izdomājumu, it kā nelaiķis Jānis Mediņš pēc atgriešanās no pag. gada dzimtenes apciemojuma nebūtu laists iekšā Stokholmas latviešu katoļu draudzes dievkalpojumā, bet, kad beidzot ieticis, tad pret viņu vērsti „aizkaŗoši izteicieni". Patiesība bija tāda, ka pag. gada 18. novembŗa dievkalpojumā, kuŗā ieradās tikko no Latvijas pārbraukušais komponists, viņš tika saņemts ar sevišķu sirsnību, viņam pat veltīja īpašu uzrunu, cildinot patriotisko stāju. Kad šī gada februāŗa un marta mijā „Dzimtenes Balss" 7. numurs pienāca Stokholmā un slimais komponists tika iepazīstināts ar tajā iespiestajiem meliem, viņš aiz satraukuma nav varējis gulēt. Pēc pāris dienām sekoja liktenīgā lēkme, un latviešu trimdas presei bija iemesls secināt, ka „Dzimtenes Balss" vainojama Jāņa Mediņa mūža saīsināšanā.

Tagad lasāmā „Dzimtenes Balss" redakcijas nožēla varbūt visvairāk pārsteidz, ka saukta vārdā melu vēstules sūtītāja resp. lapas līdzstrādniece Stokholmā. Vai šai gadījumā nav jārunā par jauniem meliem, kur izraudzīts kāds upuris, lai slēptu patieso autoru, tas šobrīd nav noskaidrojams. Zenta Ore bijusi Rīgas radiofona darbiniece un Stokholmas gados dziedāja Reitera korī. Ka viņai jau priekš kādiem 15 gadiem bija sakari ar Rīgu, tas Stokholmas latviešiem zināms. No otras puses, Zenta Ore nav katoliete, nav bijusi katoļu pag. gada 18. novembŗa dievkalpojumā, kur ieradās Mediņš, un vispār pēdējos gados latviešu sabiedrībā nerādās. Ja „Dzimtenes Balss" atklājums pareizs, tad tas nozīmē, ka Ore kaut kā sariebusi, un nu sekojis čekas metodēm raksturīgais sods: Mēs atklājam savu līdzstrādnieci, lai jūs, trimdinieki, paši tiktu ar viņu galā!

Lai būtu kā būdams, „Dzimtenes Balss" redakcijas nožēla par meliem, kas kļuva liktenīgi komponistam Jānim Mediņam, **ir tīrā liekulība un neveikli sadomāts triks, kā tēlot sekošanu preses ētikai.** Pie tam šai nožēlā apgalvots, ka melu vēstules fakti tikai „daļēji" neatbilstot patiesībai. Īstenībā ir tāda, ka „Dzimtenes Balss" 7. numurā lasāmā „latviešu katoļu" vēstulē par „huliganisko izlēcienu baznīcā" nebija teikuma, kas atbilstu patiesībai.

LASĪTĀJU vēstules

PAVADAMI JĀŅA DIENU…

Izskanējušas ir daudzās līgodziesmas,— gan trimdas latviešu novietnēs, gan arī pašos līgotājos, atstājot prieku, pārdomas, skumjas… kā nu kuŗam, līdz nākošai vasarai, kad atkal kuplā skaitā pulcēsies līgotāji, iezīmēdami saulgriežu svētkus!

Prieks, pārdomas, skumjas… Vēlos dalīties savos pārdzīvojumos par aizvadītajiem līgosvētkiem. Vispirms — līgovakars ar uzvedumu! Daudzi domā, ka šādi uzvedumi līgovakarā nav nepieciešami, jo „vai tad mēs dzimtenē pa skatuvēm līgojām!" Uz šiem skeptiķu iebildumiem vēlos teikt, ka šajos uzvedumos mēs gūstam to, ko laika tecējumā, pašī negribēdami, zaudējām — mīlestību pret mūsu pagātni, ilgas pēc latviskas nākotnes. Šie uzvedumi ir līdzīgi mūsu skolām trimdā, kur mūs vēl mudina uzturēt dzīvas mūsu tautas tradicijas un ticējumus. Tie ir apstākļi, kuŗi mūs spiež šādā veidā svinēt Līgosvētkus. Bet šis ir pārejas laiks, un kas zina, vai „Vēlā viesa" ticējums Sidrabenes uzvedumā, ka „kursim vēl jo gaišākas jāņugunis, lai tām līdz plīvo mūsu prieks un ieceres, ka kādreiz kursim tās kopā ar savējiem dzimtenē," nepiepildās visai drīz! Tiešām priecājos par šādā veidā uzturētām tautas tradicijām, kā piedzīvoju Sidrabenē, kad arī jaunatne, sākot ar mazajiem ganiņiem un Diždancīša dejotājiem un beidzot ar Toronto latviešu ģimnazistiem, tik aktīvi piedalījās. Un skats, kuŗā komponists J. Norvilis dziedāja kopīgi ar uzveduma dalībniekiem un ļautu, jau bija vesela nodaļa no latviešu tautas gara mantām par tautas dziesmu priekšā teicēju un dziedātājiem.

Meklēšana pēc skaidrības rada pārdomas, un šāda meklēšana bija izteikta **LNJAK** slejas rakstā — „Kā ielīgosim Jāņus?" šai laikrakstā. Citēšu dažas rindas no šī raksta: „… kā sarīkot sekmīgus Jāņus, ja jaunieši, kas mācās no vidējās un vecākās paaudzes, ir neziņā par to, kas ir īsti Jāņi un kā tos svinēt ar tādu prieku kā kādreiz Latvijā?" Tālāk seko rindas, kas bieži cilātas mūsu presē par veciem un jauniem, bet to atkārtošana še būtu tukšu salmu kulšana. Pārdomās par minētā raksta daļu, tomēr jāaizrāda uz faktu, kas bija redzams šī laikraksta 2. numurā, uzņēmumos par līgotāju ierašanos. Gribētos ticēt, ka dziesmu lapiņas bija vienīgā skabarga, kas iedūrusies un palikusi vienai līgotāju grupai… Nelepošos ar „bezlapiņu" dziedātājiem, bet mudināšu pirmos nākošā reizē dziedāt kopā ar pēdējiem — kā katrs prot un var, un kad būsim pēc padarītā darba izsalkuši, tad ēdīsim, kas katram līdz, bet paēduši izrunāsimies no sirds patikas par visu, ko sirds vēlas, zinot, ka „klačošana" ir pārrunu visnegātīvākais apzīmējums, tādēļ no tās izvairīsimies… Taktu drīkst prasīt no katra, kam tāds ir!

Skumjas rada apziņa, ka „īsā kā nakts" nu pagājusi un jāgaida atkal vēsels gads, lai pārdzīvotu Jāņu nakts burvību atkal no jauna. Bet mūsu tautas dzīve ir pilna tradicijām katram gada laikam. Un tos pa kārtai vadot, gan sagaidīsim atkal nākošo Jāņu dienu.

Vēlreiz atgriežoties pie uzvedumiem Līgosvētkos, gribas izteikt sirsnīgu paldies Sidrabenes uzveduma dalībniekiem un piezīmi skatītājiem, ka līgotājos piedalījās dalībnieki no visām Toronto dziesmotajām vienībām un pat no Hamiltonas, ne tikai Sv. Andreja draudzes koris vien, kā bija minēts laikrakstā.

M., Toronto

LILIJA ZARIŅA

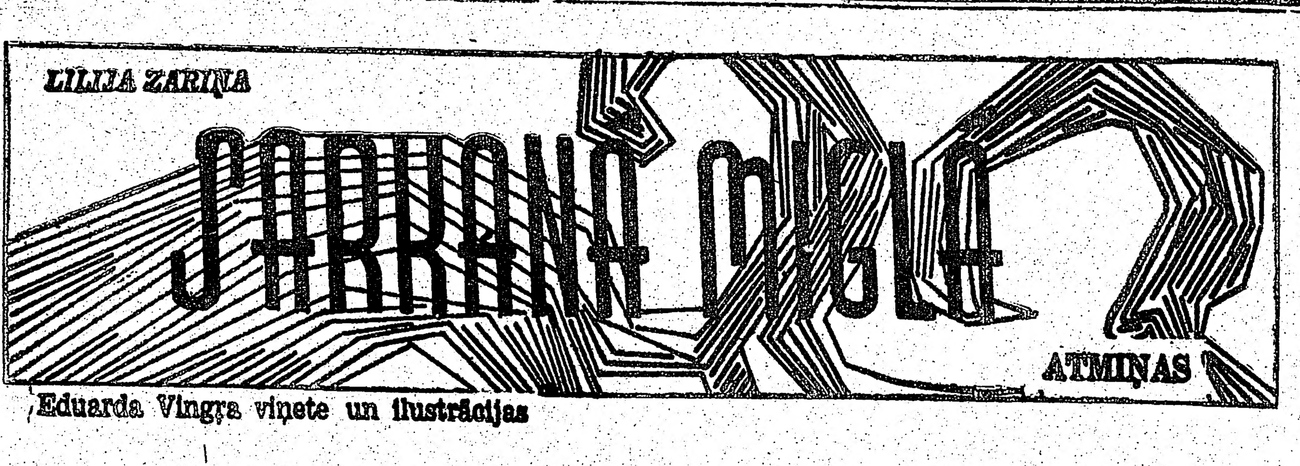

Eduarda Vingra viņete un ilustrācijas

(113. turpinājums)

Dodos mājup. Vērdama durvis, jau gatavojos papriecāties par veiksmi, nule notikušo izstāstot mātei. Bet — kas tad tas? Pavisam izbijušās istabā stāv Vilma ar savu māti, aiz viņām slēpjas Ziemele.

„Jūsu māti aizveda…" runā abas vienā laikā. „Jau sen… Tikko jūs aizgājāt… Atnāca divi miliči pakaļ… Mēs domājām, ka grib apcietināt mūs… Gaidījām uz jums… Jūs tik ilgi nenācāt…"

Ziņa mani aplej kā auksta ūdens šalts. Brīdi stāvu kā sastingusi, tad arī mani, tāpat kā Vilmu un viņas māti, pārņem nemiers. Staigāju no vienas istabas otrā un katras pārdesmit minūtes skrienu laukā skatīties, vai māte nenāk atpakaļ. Apzinos, ka mana rīcība ir muļķīga, bet nespēju citādi. Nevaru vienkārši ticēt, ka ne tikai tēvu, bet tagad arī māti esmu zaudējusi.

Satumst. Nupat pēc pulksteņa laika jāpienāk autobusam no Rīgas. Vai nepaieties uz pieturas pusi? To arī daru, it kā iekšējas balss mudināta.

Dzirdu klusi saucam savu vārdu. Ātri atskatos. Man tuvojas sievietes stāvs, bet nevaru nācēju tumsā pazīt. Beidzot viņa stāv manā priekšā, un nu redzu, ka tā ir izpildkomitejas darbiniece Kasējeva, kuŗas meita slimo ar tuberkulozi.

„Stāvu te jau ilgāku laiku," viņa sāk klusi runāt. „Gaidīju tumsas iestāšanos, jo, kad ar iepriekšējo autobusu pirms pusstundas atbraucu, vēl tikai krēsloja. Tā gaidīju un visu laiku pārdomāju, kā jūs satikt vienatnē, lai neviens mani neredzētu. Gribēju klauvēt pie jūsu loga, tad atkal vilcinājos… Labi gan, ka iznācāt pati."

„Mana māte apcietināta," izgrūžu svarīgāko, kas uz sirds, viņas runu lāga nemaz neaptverdama.

„Zinu," viņa mani pārtrauc. „Bet viņa pārnāks!"

„Vai patiešām?" spēji satveŗu vecīgās sievietes roku. „Viņa patiesi pārnāks?"

„Tikai nepriecājaties par agru! Viņu atlaidīs, bet vēl šai pašā naktī viņai jāpazūd no mājām. Ir padomā tieši ar jūsu māti rīkot tā saukto paraugprocesu, vārdu sakot, tiesas procesu skatei un izkladzināšanai avīzēs. Viņa ir īsti piemērota persona acumirkļa aktuālitātēm: māju īpašniece — tātad kapitāliste, biedrojusies ar fašistu zaldātu, jo devusi tam sviestu. Tas atbalsno pašreizējās kulaku izsūtīšanas, jo pierāda, ka kulaks un fašists ir gandrīz viens un tas pats… Tagad man jāiet. Jūs man tik daudz palīdzējāt, nācāt vai katru dienu pie manas meitiņas… Tādēļ nevarēju citādi, bija jums to jāpasaka. Bet es samaksātu ar savu dzīvību, ja kāds uzzinātu, ka esmu ar jums runājusi. Tādēļ padomājiet arī par mani!"

„Paldies jums, labā kundze," es čukstu, bet Kasējeva jau aizsteigusies.

Nē, Vīnerte nav vienīgā, kas, ieņemdama pie komūnistiem kādu posteni, paglābj dažu labu latvieti no droša ceļojuma uz Sibiriju! Galvenais ir un paliek nevis ārējā izkārtne, bet pati cilvēcība. To sarkanajiem varmākām nav izdevies sabradāt saviem trānotajiem zābakiem.

Māte patiešām pārnāk — bāla, izmisusi, tuvu nervu sabrukumam. Kā daudzi citi, kas bijuši čekas nagos, arī viņa ir nerunīga. Nav arī laika lielai runāšanai. Ātri, pat bez sevišķas izvēles, sametam somā dažas nepieciešamākās lietas. Tad māte dodas prom. Kurp? To šai brīdī nezina nedz viņa, nedz arī es varu kaut ko ieteikt.

Nakts tumsā, ar pauniņu rokā, viņa aiziet… Es stāvu kā iztukšota. Tikai vecā māju saimniece Anna šņukst istabas kaktā:

„Vai Dieviņ, vai Dieviņ… Kādi laiki pienākuši…"

Šai vakarā sēžam visas ilgi kopā. Vilmas māte nebeidz vaimanāt:

„Es to slēpšanos vairs ilgāk nevaru izturēt. Lai mani ņem, lai izsūta! Vai tad es labāka vai sliktāka par tiem citiem, kas jau aizvesti? Lai ved mani kaut tūliņ prom, bet tās bailes un uztraukumus vairs izturēt nespēju!"

Vilma cenšas viņu nomierināt, bet neizdodas. Grūti arī atrast piemērotus vārdus šādā reizē, jo visas esam vienlīdz uztrauktas.

„Ja miliči šonakt nāks vēlreiz meklēt jūsu māti," večiņa atsāk vaimanāt, „es tūlīt pieteikšos, izstāstīšu, ka arī esmu viena no tām noziedzniecēm, kuŗu vajag prom vest… Visu mūžu ar tulznainām rokām strādājusi, tāpēc saimnieces godā tikusi… Lai tad nu aizved mani par šo pārkāpumu!…"

„To tu gan nedrīksti, māt," protestē Vilma. „Tad nodarīsi pāri Litiņai, jo viņu darīs atbildīgu par bandītu slēpšanu, nepielaidīs pie valsts eksāmeniem."

„Nu tad ne. Tad miličiem šeit nepieteikšos. Bet jau rīt brauksim uz savu pagastu un pieteiksimies!"

Rīta agrumā abas arī aizbrauc. Bet liels ir mans pārsteigums, kad pēc dažām dienām Vilma ar savu māti atkal atgriežas.

„Bijām kā milicijā, tā izpildkomitejā," stāsta Vilma. „Milicijas priekšnieks mūs vienkārši aizsūtīja prom. Toreiz mēs esot meklētas, tagad izsūtīšanas pabeigtas, atskaite nodota, kādēļ ar mums nekā vairs nevarot iesākt. Lai meklējot darbu. Gājām uz mūsu vecajām mājām. Tur ierīkots kolchoza centrs. Mūs nelaida pat iekšā. Tad nu griezāmies vietējā izpildkomitejā, bet tur pateica, ka esam no pagasta izrakstītas un atpakaļ uzņemt nevarot… Tā nu esam atkal šeit."

„Dīvainie padomju likumi," es tikai pakratu galvu.

„Promejot no pagasta, paņēmām izrakstīšanas zīmi un pa ceļam sarunājām vietu Mārupes kolchozā. Gribējām tikai zināt, kā jums iet, vēlējāmies atvadīties. Arī cerējām, ka starplaikā būsit saņēmusi kādas ziņas no savas mātes."

„Nē, ziņu no mātes man nav."

Vēlāk uzzinu, ka vecā māju saimniece savas zemesgaitas drīz beigusi. Uztraukumu vienkārši bijis par daudz viņas gadiem. Taču Vilma drīz vien kļuva „triecienniece," viņu apbalvoja pat ar ordeni, jo par godu oktobŗa revolūcijai izpildījusi plānu ar uzviju, pat krietni pārsniedzot noteikto. Viņas barotās cūkas atnesušas vairāk sivēnu nekā pārējās…

Kad šo gadījumu pastāstu tuvāko draugu pulciņā augstskolā, Laimonis nenocietās:

„Es protestēju! Godalga pienākas kuilim, nevis Vilmai!"

(Turpinājums sekos)

Gara KULTŪRAI

Ar sviedriem pie panākumiem

VERAS KEIŠAS AUDZĒKŅU BALETVAKARS TORONTO

Aizvadītais mēnesis Toronto pamatoti uzskatāms par latviešu „baleta mēnesi", jo visas trīs baleta skolas reprezentējās ar audzēkņu vakariem.

Veras Keišas klasiskā baleta skolas vakars, piedaloties ap 60 dejotājiem, nebija tikai audzēkņu vakars šī vārda parastajā nozīmē, pareizāk būtu to nosaukt par jubilejas izrādi, jo tā bija veltīta skolotājas 25 gadu darbībai baleta laukā un 15 gadiem paidagoģijas darbā Toronto. Par spīti sevišķi karstajam laikam, sarīkojumā bija ieradušies ap 600 baleta cienītāju, kas liecina, ka skola populāra ne tikai latviešu, bet arī cittautu sabiedrībā. Protams, tā pamatā galvenokārt audzēkņu raibais sastāvs — ap 11 dažādu tautību, pārstāvot gandrīz pusi no visām Toronto etniskajām grupām.

Vispirms, lai atļauts pakavēties pie V. Keišas tiešā darba 15 gadu laikā Toronto. Kā visiem iecelotājiem, arī viņai sākums bija grūts — skola uzsāka darbu ar niecīgu audzēkņu skaitu. Tagad V. Keišas baletskolā ir ap 100 audzēkņu, to vidū labs skaits latviešu, kas ar lielu entuziasmu pievēršas šai grūtajai mākslas formai. Saprotams, ne visi kļūst par profesionāliem baletdejotājiem, jā — tādu ir pat pavisam maz. Tomēr nenoliedzams ir fakts, ka baleta skolā katrs audzēknis var iegūt daudz noderīga, arī labāko, ko paidagogs var dot, ievērojot audzēkņu fiziskās un garīgās dotības. Veras Keišas paidagoģiskā panākumu atslēga ir vienkārša: nesaudzīga disciplīna un neatlaidīgs darbs diendienā ar katru klasi, klāt nākot pašas pieredzei baleta laukā. Še tad nu ietelp gandrīz viss, kas saistās ar jēdzienu „balets" — soļu technika, deju choreografija, mūzikas aranžējumi, kostīmu meti u. t. t. Kad visas šīs zināšanas „nosēdušās" galvā, tieši baleta plāksnē daudzas problēmas atkrīt. Tomēr viena problēma ir un paliek, ar kuru jācīnās katram baleta skolotājam. Tā ir disciplīna. Ievērojot faktu, ka šajā zemē pat daudziem pieaugušajiem trūkst disciplīnas un pašapziņas, varam viegli iedomāties, kā ir baleta skolā, kur daļa iesācēju vēl mātes aizgādniecībā vai lielāko daļu no sava laika pavada bērnu dārzā.

Par spīti šīm grūtībām, V. Keišai izdevies panākt disciplīnu, kas atspoguļojās vislabāk vakara pirmajā daļā. Te redzējām iesācējus, kas sper pirmos soļus baletā. Reizēm šie soļi sajuka, bet tie tomēr bija droši un noteikti soļi. Šķiet, to vislabāk apliecināja 1. daļas otrs priekšnesums ar stalto un pašapzinīgo „kavalieri", kas, ja viņa „dāma" atteicās sekot mūzikas ritmam, ātri visu nokārtoja pats uz savu roku. Protams, šāda enerģija radīja patīkamu humoru un izraisīja pat aplausus skatītājos.

No latviešu audzēknēm pirmajā daļā piedalījās Silvija Auziņa, Sandra Bāra, Sandra Pīlāga, Linda Lazda, Silvija Millere, Silvija Prince, Lidija Pipcāne, Līga Tīruma, Anita Jirgena un Sandra Šteinharde. Ar solodeju uzstājās Sandra Pīlāga, kas jau apguvusi krietnu pamattechniku un var sākt pievērsties t. s. slīpēšanas darbam. Jaunajai dejotājai ir baletam piemērota figūra un mūzikālā intuīcija, taču derētu pievērst lielāku uzmanību roku kustībām un to saskaņošanai. No kanadietēm šai daļā jāpiemin Šellija Brauna, kas baletu mācās jau ilgāku laiku un pēdējos gados jūtami progresējusi. Viņa ar labu techniku nodejoja Delība „Variācijas", kaut emocionālā plāksnē sniegums bija visai kokains. Patīkamu iespaidu atstāja Delība viencēliens „Vasarā", kas sagādāja sviedrus gan dejotājiem, gan skatītājiem, bet ne baleta titula rezultātā: svīst lika vakara tveice un nedzesinātās telpas. Sevišķi imponēja krāšņie kostīmi.

Vakara otrā daļa iesākās ar J. V. Milla, bijušā Toronto pilsētas izglītības pārvaldes priekšnieka īsu uzrunu, apsveicot jubilāri V. Keišu ar ziediem. Jānožēlo, ka neviena latviešu organizācija ne bija atcerējusies šo jubileju kaut vai ar pāris ziediem, kaut V. Keišas baletskola bieži atbalstījusi dažādus latviešu sarīkojumus.

Atgriežoties pie programmas, vispirms jāmin otra talantīga latviešu dejotāja. Tā ir Sandra Norīte, kas debitēja ar Rachmaņinova „Prelīdi". Pagaidām viņas stiprā puse ir iejušanās dejas elementā un artistiskais tulkojums, bet technika it kā paliek sekundārā plāksnē. Bet šis ir tikai mazs iebildums, ievērojot Sandras Norītes talantu un darba kapacitāti. Talantīga ir arī Rita

(Beigas 6. lpp.)

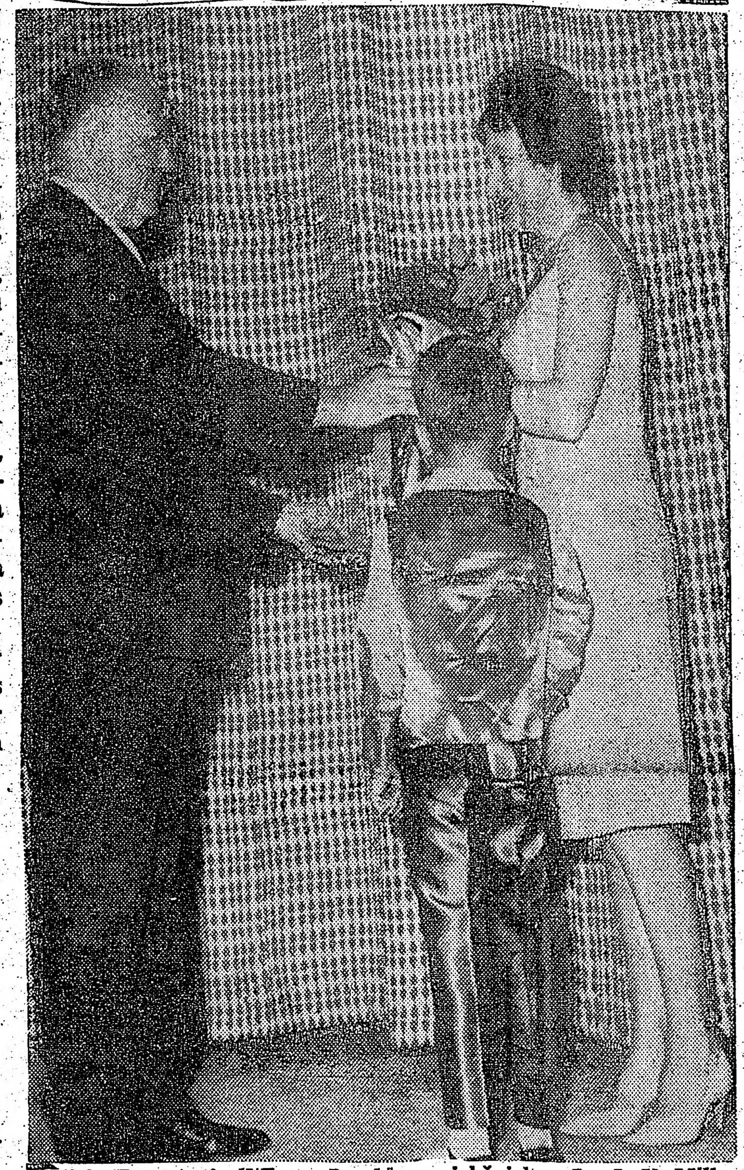

Bijušais Toronto izglītības pārvaldes priekšnieks māc. J. V. Mills ar ziediem sumina Veru Keišu 25 baletdarbības gadu atcerē.
Foto: A. Kalniņš

Klāra Zāle

ROŽĀBOLS

Līdz serdei sārtojas — līdz pašai serdei gail
Rožābols ienācies un sevī pamodies.
Slēpj dārzu nedzimušo sēklu brīnums kails
Un tajā staigā aizsapņojies Dievs.

No sapņa piedzimst dārzs un kosmoss zvaigžņotais—
No mazas sēklas sirdspukstiena vien.
Cik neredzamu dārzu pieziedējis gaiss —
Un visos aizsapņojies staigā Viens.

Juris Krīgens

Pirmā un pēdējā tikšanās

ATMIŅAS PAR DZIEDONI ĀDOLFU KAKTIŅU

(Nobeigums)

Tā nu iznāca, ka pirmo tomēr sagaidījām prof. Dr. A. Spekki un tikai pēc krietni vairāk nekā divu stundu kavēšanās beidzot arī Ādolfu Kaktiņu. Redzami noguris un nopukojies par ilgo gaidīšanu, viņš tomēr drīz vien atkal atplauka, kad ieraudzīja sūtniecības šefu un Janu. Laiks tai dienā bija atmeties ļoti karsts. No spiedīgā karstuma glābdamies, novietojāmies lidostas kafejnīcā, kur gaiss bija patīkami vēss. Prof. A. Spekke dzēra karstu tēju, pārējie atvēsinātus dzērienus. Kad ieradāmies Portlandē, metās jau krēsla. Pārliecinājies, ka abi goda viesi ar Kosmopolitana viesnīcā rezervētajām istabām apmierināti, un labu atpūtu novēlējis, devos meklēt draugus un paziņas sabraukušo viesu pulkā.

Kad nākošās dienas rītā piezvanīju uz Kosmopolitana viesnīcu, lai apjautātos, kā klājas mūsu goda viesim, izrādījās, ka Kaktiņš jau viesnīcu atstājis, lai dotos uz Šeratona viesnīcu pa meklēt kādu senu draugu. Tādu viņš arī drīz vien atrada svētku finanču konsultanta Arvīda Trapāna personā, ar kuru bijis tuvos draugos jau brīvajā Latvijā. Tuvojoties svētku atklāšanas vakaram, viesu saradās arvien vairāk, un tāpat arvien vairāk radās arī Kaktiņa seno draugu un paziņu. Varēja redzēt, ka dziedonis svētku viesu vidū jūtas kā zivs ūdenī.

Gleznu un mākslas amatniecības skates atklāšanai, kas reizē skaitījās arī svētku dienu sākums, sekoja garīgais koncerts netālajā Augustānas luterāņu baznīcā. Baznīca bija ļaužu pārpildīta, karstums gandrīz neizturams, kādēļ biju drusku nobažījies par Kaktiņa labsajūtu un jautāju, vai viņš nejūtas noguris? „Kā nu var nogurt, klausoties tik skaistu mūzicēšanu!" atbildēja dziedonis, kaut bija redzams, ka garā, karstā diena un spraigā piedalīšanās notikumos nav pagājusi gluži nemanīta.

Nākošā diena, sestdiena, bija smagākā. Priekšpusdiena gan bija brīva, bet jau agrā pēcpusdienā sākās Valdemāra Kārkliņa lugas „Jaunās asinis" izrāde, sekoja Volfganga Dārziņa piemiņai veltīts koncerts, pēc tam Losandželosas latviešu deju kopas Pērkonītis uzvedums. Ar nelieliem pārtraukumiem šie sarīkojumi kopā aizņēma turpat 10 stundu, bet Kaktiņš bija klāt visos. Varbūt bija noguris, taču nelika to nevienam manīt.

Svētdienā bija sasniegts dziesmu svētku kalngals. Braucienā uz svētku dievkalpojumu mums piebiedrojās Dr. Eriks Cukurs ar dzīvesbiedri. Cukurs ir izcils pianists un savā laikā pavadījis koncertos ne vienu vien pazīstamu solistu. Baznīca ļaužu pārpildīta, svētrunu teica archibīskaps Dr. Kārlis Kundziņš, soliste Olga Skudra-Pijole no Austrālijas dziedāja Jāņa Mediņa „Glāstu" un Voldemāra Upenieka „Gaisma" Brigitas Ritmanes pavadījumā. Dziesmu svētku noskaņa vēl vairāk pastiprināja dievkalpojuma svinīgo iespaidu. Atgriezušies no baznīcas, vēl kādu laiciņu pavadījām visi kopā. Kaktiņš pastāstīja vairākus gadījumus no koncertantu dzīves Krievijā pirmā pasaules kaŗa laikā, rīkojot koncertus pa visu Eiropas Krieviju izkaisītajiem latviešu bēgļiem, un vēlāk Latvijas pirmajos pastāvēšanas gados, kad kopā ar Alfrēdu Kalniņu „sariskējis" vairākus koncertus. Kaktiņa stāstīšanas veids bija ļoti pievilcīgs, viņš vienmēr iepina daudz humora, tā parādīdams personas īsti cilvēcīgā gaismā.

Tuvojās lielā svētku koncerta sākuma stunda. Starplaikā bijām paredzējuši sumināt Ādolfu Kaktiņu kā lielāko latviešu dziedoni un reizē ar to novēlēt viņam daudz laimes 80. dzimšanas dienā, kas gan bija dažas nedēļas vēlāk. Paredzot, ka koncertā ieradīsies prāvs skaits amerikāņu, nolēmu suminājuma uzrunu teikt angļu valodā. Mani brīdināja, ka Kaktiņš, liels patriots būdams, varētu to ņemt ļaunā. Lai izvairītos no varbūtējiem sarežģījumiem, pastāstīju Kaktiņam par mūsu nodomiem un arī to, ka runāšu angliski. „Vai jums ir kas pret to, Kaktiņa kungs?" jautāju dziedonim. Daudz pieredzējušais skatuves veterāns nespēja apslēpt patīkamo pārsteigumu un smaidīdams atbildēja: „Šai gadījumā variet runāt kaut vai ķīniski, ja vien protiet, man tas gluži vienalga. Gan jau mūsu cilvēki sapratīs!"

Koncertā ieradās arī Oregonas gubernātors Marks Hetfilds, Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītājs Dr. A. Spekke, archibīskaps Dr. Kundziņš, igauņu un lietuviešu pārstāvji un daudz citu izcilu personību. Kad pienāca suminašanas brīdis, aicināju Kaktiņu uz skatuves. Ar jaunekļīgu vingrumu un gaišu mirdzumu acīs viņš uznāca uz skatuves un, aplausiem šalcot pār plašo auditoriju, pagriezās pret klausītājiem. Dievs vien zina, ko šai brīdī izjuta un domāja sumināmtais dziedonis, raudzīdamies publikā. Vai viņš atcerējās spožos pirmizrāžu vakarus Nacionālajā operā, kuros viņam aplaudēja sajūsminātie klausītāji? Vai operu namus Nirnbergā, Pēterpilī, Liepājā? Kas to lai zina. Varēja tomēr manīt, ka Kaktiņš jutās apmierināts un laimīgs. Tikpat vingri kā uznācis, viņš aplausu vētras pavadīts, skatuvi atstāja, lai nekad tajā vairs neatgrieztos. Tikai retam dziedonim lemts no skatuves noiet ar tādu spožumu, kādu piedzīvoja Ādolfs Kaktiņš!

Pēc lielā koncerta salasījāmies Šeratona viesnīcā vakariņās un svētku ballē pēc tam. Vērojot Kaktiņu lielajā ļaužu burzmā, tā vien likās, ka viņš negrib zaudēt ne mirkļa no visa, kas mutuļoja visapkārt. Šai atmosfairā viņš jutās labi. Sevišķi viņam patika kaitēties ar dzejnieci Veltu Tomu. Kad vien viņi satikās, asprātību dzirkstis sprēgāt sprēgāja. Tikai vēlā stundā viņš atstāja balli, lai dotos pie miera.

Rakstnieku cēlienā pirmdienas rītā bija ieradies krietns pulciņš klausītāju, to vidū, protams, arī Ādolfs Kaktiņš. Noklausījies Ivara Dālberga saturīgo un meistariski priekšā celto ievadu, Kaktiņš pirmā izdevīgā brīdī viņam pateicās savā īpatajā veidā: „Runā kā profesors, bet man patīk!" Ar acīm redzamu interesi viņš noklausījās katra rakstnieka sniegumu. Pēdējā laikā Kaktiņš arī pats zināmā mērā bija sācis nodarboties ar rakstniecību, īsi pirms nāves pabeigdams manuskriptu savai atmiņu grāmatai „Dzīves opera". Dažu savu domu un izjūtu viņš reizēm mēdza ietērpt arī dzejas pantā.

Kopīgajās pusdienās, kas notika pēc rakstnieku rīta un bija domātas svētku izskaņai, teica arī dažas runas. Runāja arī Kaktiņš, apliecinādams dzīvesprieku un ticību nākotnei. Tūlīt pēc mielasta viņš kopā ar Eduardu un Mirdzu Vīnerti devās atpakaļ uz Kaliforniju. Sirsnīgi atvadījāmies pēc trīs kopā pavadītām dienām un nosolījāmies drīz atkal redzēties; ja ne ātrāk, tad katrā ziņā III rietumpiekrastes dziesmu svētkos Sanfrancisko.

Kopš šiem jaukajiem brīžiem bija pagājušas tikai trīs nedēļas. Bija pirmdiena, 26. jūlija rīts, kad Andris Ritmanis tlefoniski paziņoja, ka pēkšņi miris Ādolfs Kaktiņš, sēžot krēslā un gaidot ierodamies kādu draugu, lai kopīgi ēstu pusdienas. Ziņa par tuva drauga vai laba paziņas nāvi vienmēr atstāj sāpīgu iespaidu. Kaut miršanu vienmēr uzskata par traģēdiju, šai gadījumā aiziešana aizsaulē bija jāaplūko arī no citas puses: Kaktiņš bija dzīvojis pilnvērtīgu, mākslai veltītu mūžu, guvis lielus panākumus

(Beigas 5. lpp.)

Atkusnis sākās oktobrī

PĒTERIS AIGARS ◦ ROMĀNS

(57. turpinājums)

Tu vari aizstāvēt melnādainos atklātās sapulcēs un tūlīt pēc tam par šiem nelaimīgajiem cilvēkiem runāt visnicinošākos vārdus. Tev nav sirdsapziņas, bet tu esi avantūru varā bijis no bērnu dienām un tāds paliksi līdz sava mūža galam. Neviens tavs vārds, solis vai darbs nav domāts citu cilvēku labklājībai, tikai godkārības, baudkāres vai mantkārības apmierināšanai. Es to sen gribēju tev pateikt, bet tagad beidzot pienākusi norēķināšanās stunda."

Vinsents, to dzirdot, pietrūkās kājās. Viņš pārlaida skatienu viesnīcas istabas sārti mēļajām tapetēm ar lieliem rožu ziediem, kristalla lustrai un konjaka pudelei, kas stāvēja uz galda.

Lords nostājās pie Horācija un, cieši uzlūkojot savu bijušo draugu, nīgri teica:

„Redzi, es visus tavus pārmetumus noklausījos aukstasinīgi. Tie mani nesatrauca, neaizdeva dusmas. Katram cilvēkam ir tiesības par otru runāt atklātu valodu, ja tā dibinās uz patiesības. Bet, Horācij, tu nerēķinies ar patiesību. Tu rīkojies kā regbija spēlētājs, kurš aizmirsis spēles likumus. Civilizētā sabiedrībā tā nedara. Bet, protams, pasaulē dzīvo arī cilvēki, kuriem civilizācija un sabiedriskās normas nav svētas. Tā tas ir, mīļais Horācij. Turpini, ja vēlies. Es būšu arī nākošā pusstundā tikpat aukstasinīgs kā tagad. Turpini. Kad beigsi, sākšu es."

Vinsents sāka lieliem soļiem staigāt pa istabu.

Horācijs pirmā brīdī apmulsa no pretsitiena. Bet tad viņš atģidās. Vinsents nemaz necentās sevi aizstāvēt, atspēkot apvainojumus. Viņš strauji piecēlās un, turot labajā rokā ieroci kabatā, turpināja jau stipri paceltā balsī:

„Atklāsim vienreiz abi savas kārtis! Neslēpsimies vairs, — tas ir dzīvības un nāves pokers. Atceries, es biju students, sekmīgs students ar izredzēm uz akadēmisku karjēru, man padevās vēsture, valodas. Mana māte man sekoja ar izbrīna pilnu skatienu, meitenes man uzsmaidīja, man bija līgava kā visiem manā vecumā. Bet tad tu nostājies manā ceļā ar velnišķīgām iekārēm un sātaniskām idejām. Biju vājāks, pakļāvos tev. Zaudēju sakarus ar māti, par nolaidību mani izmeta no augstskolas . . . Kas es esmu tagad? Liekēdis, bezpajumtnieks, bez goda, bez izglītības, bez nākotnes. Tu esi mani izsmēlis un tagad meklē citu upuri, ko ievilkt savā zirnekļa tīklā. Kādēļ tu mani paņēmi līdz? Nevis tāpēc, lai izpatiktu man, bet lai mani vēl vairāk pazemotu, lai man nicīgi pierādītu, ka nekas neesmu. Tu savu, liekas, esi panācis, — es esmu samīts, izmantots un samīts, lai tev būtu ļauns prieks. Lūk, tas ir tavs portrets..."

„Lielisks portrets . . . Patiešām, tas ņemts kā no Oskara Vailda dzīves. Bet tu, nelga un nelieti, aizmirsti, ka es tevi pacēlu no atkritumu tvertnes. Kas tu biji? Tavs tēvs beidza dzīvi pašnāvībā. Tava māte pēc tam, par spīti dižciltīgai izcelsmei, kļuva savedēja un bārdāma. Tas bija riebīgs perēklis, kurā es tevi atradu. Protams, tu biji beidzis labu skolu, tu biji Kembridžā. Bet neviens tev nedeva roku, jo visi zināja, ar ko nodarbojas tava māte. Viņa piegādāja baltās verdzenes."

„Pietiek! Tas ir par daudz, pietiek! Tu nedrīksti manu nelaimīgo māti zākāt un apvainot. Kādēļ mans tēvs devās pašnāvībā? Tādēļ, ka lords Bārlejs viņu apkrāpa, izmantoja, apkrāpa un padzina. Laba tiesa to miljonu, kurus tu šķied, ir mana tēva pelnīti. Es esmu lasījis tēva piezīmes, kuras viņš pirms nāves atstāja. Tur nav meli, pirms nāves cilvēks neizliekas. Tava tēva tējas un kafijas plantācijas ir pirktas ar mūsu ģimenes, manas mātes un mana tēva naudu. Un pēc tam tev vēl netrūkst bezkaunības apvainot manu māti! Atsauc tūdaļ, ko teici par manu māti, par manu nelaiķa tēvu! Viens, divi, trīs —" skaitīja Horācijs, un viņa rokā pavīdēja revolveris. Viņš to pastiepa pret Vinsentu. „Es gaidu, kad tu atsauksi! Es negribu savas rokas notraipīt ar tavām nelietīgajām asinīm. Tu esi staigājošs noziegumu perēklis. Tavs vectēvs bija jūras laupītājs, tavs tēvs aplaupīja visus tos, kas ar viņu ielaidās darījumos; tu esi kļuvis dvēseļu gandētājs un izvirtības pravietis. Es gaidu: viens, divi, trīs . . ."

Lords Vinsents kāpās atpakaļ uz durvīm un drudžaini gaidīja izdevību, lai izsistu ieroci no ārprātīgā drauga rokām. Vinsents pētīja katru Horācija kustību, — Horācija seja bija naidā pārvērsta, acis izplestas un izspiedušās kā vairogdziedzeŗa slimniekam.

„Liec nost ieroci!" Vinsents pavēlēja. „Ja tu tā rīkosies, tad mēs nekad vairs nevaram būt draugi. Nekad vairs."

„Man tava draudzība nav vajadzīga. Es gaidu, lai tu atsauc apvainojumus, kas vērsti pret manu māti. Es gaidu norēķinu. Visu esmu ar mieru piedot, bet savu māti neļaušu apvainot. Viņa strādā kā menadžere mazā ostas rajona viesnīciņā. Viņa strādā un pelna, lai varētu dzīvot, lai varētu palīdzēt palaikam dēlam, kuŗu tu dēvē par ārprātīgu. Es gaidu norēķinu!" Horācija balss raustījās un piesmaka. Viņa tenors neizklausījās sevišķi draudīgs un iespaidīgs. Vinsents visu vēl uzlūkoja kā untumu.

Šai brīdī ieskanējās tālrunis. Horācijs sarāvās. Vinsentam caur galvu izskrēja doma: tā ir viņa, viņa zvana. Viņa vēlas mani sastapt.

Ko darīt?

Horācijs bija mazliet pievērsies telefonam, kas zvanīja jau ceturto, piekto reizi. Šajā brīdī Vinsents spēra soli uz priekšu un ar straujū sitienu gribēja notriekt ieroci zemē. Tomēr viņš nebija pareizi aplēsis attālumu. Roka netrāpīja ierocim. Horācijs, pašaizsardzības instinkta mudināts, izšāva. Viņš vairs nevarēja nešaut. Tik ilgi bija domāts par šāvienu. Ja šī reize paietu, viņš nekad vairs nespētu atriebties šim zirneklim, kas izsūcis viņa ģimeni, sagandējis laimi un pēc tam vēl nozākājis māti.

Lords Bārlejs tvēra pie krūtīm, ievaidējās un saļima uz grīdas. Viņa garais ķermenis noraustījās, tad palika mierīgs.

„Viņš ir beigts," sausmās iedomājās Horācijs. „Viņš ir beigts . . . Ak šausmas, ko es izdarīju. Ko es izdarīju." Mirkli noraudzījies uz savu upuri, Horācijs pacēla ieroci pret deniņiem, spieda mēlīti reizi, otru, trešo, bet sprādziens neatskanēja. Pirmā šāviena čaula bija liktenīgi iestrēgusi ierocī. Horācijs ārprātīgā steigā izjauca revolveri, bet jo straujāk viņš rīkojās, jo atsperes nepaklausīja.

Pie durvīm jau klauvēja . . . Klauvēja nepacietīgi, uzmācīgi. Kamēr Horācijs vilcinājās, ārpusē noskrapstēja atslēga, un uz sliekšņa parādījās apteksne, viņai aiz muguras portjē. Tumšu seju vīrietis, spožām pogām abās pusēs svārkiem, pastūma apteksni pie malas un ar straujū tvērienu sagrāba Horāciju. Ierocis nokrita zemē.

„Kas te notiek? Kas viņu nogalināja?" portjē rādīja uz Vinsentu Bārleju . . .

(Turpinājums sekos)

„Apvienotās nācijas" autobusā

PORKUPAINE UN ZELTA PILSĒTA TIMMINSA

III

Autoceļu no Kērklandlēkas uz Timminsu vairākās vietās labo un iztaisno. Visā etniskās preses pārstāvju ceļojuma laikā še piedzīvojām arī vienīgo lietaino brīdi: lietus bija sevišķi spēcīgs, bet nevilkās ilgi, un šai gadījumā policijas eskorts izrādījās patiešām lielisks atvieglinājums autobusa vadītājam. Iebraucot Timminsā, mūs sagaidīja saulaina un silta novakare, staroja arī sagaidītāju sejas. Mūsu uzņemšanu bija iekārtojusi vietējā tirgotāju ģilde (Chamber of Commerce), kuŗu vada V. Skots (Scott).

Timminsas vēstures sākums meklējams jau 1678. gadā, kad apkārtnē ieradās franči un uzsāka maiņas tirdzniecību ar vietējiem indiāņiem. Tomēr pilsētu nodibināja tikai 1910. gadā, divus gadus vēlāk to uzņēma konfederācijā. Tai laikā pilsētu un apkārtni dēvēja par Porkupaini, jo šo adataino dzīvnieku (dzeloņcūku) daudzums apkārtējos mežos bijis neiedomājams. Vietējie iedzīvotāji sarunās vēl joprojām lieto Porkupaines apzīmējumu, ar ko jāsaprot ne tikai Timminsa, bet arī apkārtējās pašvaldības (Township). Pilsētas dibināšana sakrīt ar zelta raktuvju pirmsākumu, kas izraisīja strauju uzplaukumu un iedzīvotāju pieplūdumu. Līdzīgi Kērklandlēkai, arī Timminsas apkārtnē pirmās dārgmetallu atradnes uzietas jau šī gadsimta pirmajos gados. Ap 1905. gadu dzelzceļa ziemeļu līnijas būvdarbi bija pievirzījušies Timminsai, un uzbērumam lietotajās smiltīs nejauši atrada neparasti augstu sudraba sastāvu, kas pamudināja izdarīt ģeoloģiskus pētījumus. Līdzīgos apstākļos jau iepriekš bija atklātas kobalta atradnes. Tomēr dzelzceļa būves nolūks bija padarīt ziemeļu apgabalus pieejamus zemes tīkotājiem lauksaimnieciskai izmantošanai. Tā lielas zemes platības nonāca privātīpašumā, bet jaunie lauksaimnieki drīz vien piedzīvoja vilšanos. Tīrumu un ganību iekārtošana klinšainā iezī ar cieta māla virskārtu nenācās viegli. Arī klimatiskie apstākļi augšanas periodam piemēroti tikai nepilnas 70 dienas. Ap 1909. gadu pirmie prospektori atrada zeltu, un tā līdumnieku nodomi galīgi atmesti. Sākās „zelta laikmets", daļu no privātīpašumiem ietilpināja zelta raktuvēs, bet daļa joprojām gaida uz „lielo dienu".

Visā raktuvju darbības laikā Timminsā un apkārtnē zelta produkcija bijusi tuvu 2 bilj. dolaru kopvērtībai. Bez tam ievērojama arī sudraba un kapara produkcija. Pašreiz no 11 aktīvajām zeltraktuvēm lielākās ir Hollinger Consolidated Gold Mines Ltd. ar 1462 nodarbinātajiem un McIntyre Porcupine Mines Ltd. ar 1165 strādniekiem. Ar abām šīm raktuvēm mums bija izdevība iepazīties, gan tikai ar virszemes ierīcēm un darbu. Mūsu vēlēšanos iepazīties arī ar darbu pazemē noraidīja, aizbildinoties, ka tas prasa speciālu pārģērbšanos u. t. t. Bet pazemes raktuves visā pilnībā pazemes raktuves visā pilnībā iepazinām Eliotlēkā, kur ražo urānu.

Zelta raktuvēs no pazemes šachtām izrakteņi vispirms nonāk izmēģinājuma laboratorijās, kas nosaka zelta procentu iežos. Ja tas pietiekoši augsts, tad izrakšanas darbus turpina, pretējā gadījumā pārtrauc. Pārstrādāšanai ieži ir piemēroti, ja no vienas izrakteņu tonnas iegūst 0,3 unces zelta un ap 15% sudraba kā blakusproduktu.

No pazemes izspridzinātos iežus ar īpašiem celtņiem novada maltuvēs, kur tos pakāpeniski sasmalcina putekļveidīgā pulverī. Piejaucot tam ūdeni, iegūst šķidru masu, kas tiek sijāta cauri daudziem sietiem. Pēc tam spiedēs atdalot lieko mitrumu, iegūst koncentrētu zelta un sudraba maisījumu, kuŗu savukārt atdala vienu no otra elektriskās krāsnīs.

Pazemes darbs zelta raktuvēs ir veselībai kaitīgs, tādēļ rūpīgas ārsta pārbaudes notiek vismaz reizi mēnesī. Silikoze ir bīstamākā zeltraču slimība, kas zināmā mērā līdzīga tuberkulozei. Un tomēr ir daudz darbinieku, kas zeltraktuvēs nostrādājuši vairākus gadu desmitus. Bija izdevība sarunāties ar diviem zeltračiem, kas pilnos „kaujas tērpos" atgriezās no pazemes. Viens no viņiem pazemē strādā jau 30 gadu, un man viņš, pēc ārienes spriežot, likās spēcīgs, muskuļains un veselīgs. Kad viņam pateicu savu iespaidu, saņēmu atbildi: „That is what you think".

Lielākajām zelta raktuvēm ir savā iekšējā policija un izveidota īpaša drošības sistēma. Modernas ierīces uzstādītas sarunu noklausīšanai, tāpat arī televīzijai līdzīgs ekrāns, kas dod iespēju novērot visus nozīmīgākos punktus raktuvju territorijā. Darbu beidzot, darbiniekiem jāiziet cauri zināmai kontrolei.

Līdzīgi Kērklandlēkai, arī Timminsas zelta raktuvēs vērojama produkcijas samazināšanās, kā rezultātā daļa no agrākajām raktuvēm darbu izbeigušas. Kopš 1964. gada Texas Gulf Sulphur Co., kas pārvaldā plašus apgabalus ziemeļos no Timminsas, izdara plašākus ģeoloģiskus pētījumus, kas jau tagad sola labus rezultātus. Bez zelta, kapara, cinka un asbesta ieži pazemē satur arī citus vērtīgus metallus. Jau tagad Timminsa un apkārtne pazīstama kā otra lielākā zelta ražotāja tūlīt aiz Dienvidafrikas rietumu hemisfairā, bet Texas Gulf Sulphur Co. līdzšinējo atradumu praktiskā izmantošana to var izveidot par vienu no lielākajiem raktuvju apgabaliem pasaulē. Uz to, protams, gaida kā rūpnieki, tā arī pilsētas pārvalde un iedzīvotāji. Pašreizējais iedzīvotāju skaits Timminsā svārstās ap 30.000, bet kopā ar apkārtējām pašvaldībām pāri 40.000. Angliskas izcelsmes iedzīvotāju ir 43,1%, franciskas 40,9%, bet citi veido tikai 16%. No etniskajām grupām visvairāk pārstāvēti italieši, poļi, ukraiņi un vācieši.

Timminsa atrodas 1030 pēdu virs jūras līmeņa. Labvēlīgie klimatiskie apstākļi un skaistā apkārtne saista daudzus tūristus kā vasarā, tā arī ziemā, jo dod labas iespējas atpūtai un dažādām sporta nodarbībām. No lielākajiem centriem ar Timminsu uztur arī gaisa satiksmi.

Etniskās preses pārstāvju uzņemšana Timminsā sākās ar kopīgām vakariņām, kurās piedalījās pilsētas un apkārtnes redzamākie sabiedrības pārstāvji, kas mūs pārsteidza ne tikai ar sirsnīgo viesmīlību, bet arī draudzīgām uzrunām. Pilsētas galva L. del Villano aicināja nākošā dienā pirms aizbraukšanas iegriezties arī viņa kabinetā un piemiņai parakstīties viesu grāmatā. Tirgotāju ģildes vadītājs B. Skots kā mājastēvs viesmīlībā bija nepārspējams, bet ģeoloģijas doktors J. Karlsons īsā pārskatā iepazīstināja ar izrakteņu bagātībām un jaunākajiem paņēmieniem to meklēšanā. Nepieminēta nevar palikt arī M. J. Larčere (Jeanne Larcher), kas sevišķi sirsnīgi izteicās par Baltijas valstīm. „Tas ir pārāk netaisni šāsdienas pasaulē, ka Baltijas valstu traģēdija vēl nav pacelta Apvienotajās nācijās," bija viņas vārdi, kas ilgi paliks atmiņā.

Aizbraucot no Timminsas, aiz sevis atstājām „zelta pilsētu", kuŗa var lepoties ar daudzām dabas bagātībām, krāšņu dabu, viesmīlīgiem un draudzīgiem cilvēkiem.

R. Norītis

Timinsas pašvaldības vadītājs T. A. Gotjē (Gauthier) ar dzīvesbiedri draudzīgās sarunās „ieslē gūši" mūsu laikraksta pārstāvi Ņinu Vinčelu (vidū).
Foto: JAK

Tīminsas apkārtnē tūristus pievelk ne tikai meži, krāčainas upes, mierīgi ezeri un stāvas klintis, bet arī zivju bagātība, dzeloņcūkas un citi medījumi.

Celtņa ēka McIntyre zelta raktuvēs, kas pazemes iežus no vairāk nekā 5000 pēdu dziļuma uznes dienas gaismā, lai tos pārvērstu zeltā.
Foto: JAK

Lielā draudzība sauc

KAS PAREDZĒTS GADSKĀRTĒJĀS JAUNATNES UN DRAUDZĪBAS DIENĀS NIAGARĀ 16. UN 17 JŪLIJĀ

„Svešuma gaitās aizmirsusies viena otra jauka tradicija un paraža, kuŗas pazinām dzimtenē, bet toties nākusi klāt kāda jauna un patiešām skaista — gadskārtējās jaunatnes un draudzības dienas Niagarā," tā pirms vairākiem gadiem, kādas draudzības dienas atklājot, savā uzrunā cita vidū teica mācītājs un rakstnieks A. Voitkus. Ja uz mirkli varam izrauties no milzīgās mūsdienu steigas, apstāties un brītiņu padomāt, tad patiešām varam konstatēt, ka vairāki lieli latviešu sarīkojumi apmeklētāju trūkuma dēļ sāk izzust, bet lielā draudzība Niagarā joprojām ir lielākais ikvasaras sarīkojums.

Kā rīcības komiteja ziņo, visi priekšdarbi jau paveikti, un šāgada programma izvēlēta interesanta un katram piemērota. Lielais salidojums sāksies jau piektdien, 15. jūlijā, plkst. 7.30 vakarā Sv. Jāņa baznīcas zālē (580 Portage Rd. N.). LNJAK aicina visus jauniešus uz šo jautro vakaru ar pašu jauniešu gādātiem priekšnesumiem. Šis vakars domāts, lai jaunieši jau iepriekš varētu tikties, sapazīties un draudzība būtu nodibināta jau pirmajā dienā un turpinātos nākošajās.

Sestdien, 16. jūlijā, visa programmas norise paredzēta turpat, kur iepriekšējos gados — Šeratona Broka viesnīcas lielajā zālē, labi vēsinātās telpās. Sākums plkst. 11 dienā ar tērpu demonstrējumiem, kuŗos būs skatāmi moderni tērpi ar latviskiem motīviem. Paredzētas arī pārrunas. Sarīkojuma degpunktā, bez šaubām, būs Detroitas tautiskā ansambļa uzvedums „Ik vakaru dziedāt gāju" autores Lilijas Gleškes vadībā. Uzvedums attēlos kādu sestdienas darba dienu un vakaru lauku sētā ar dziesmām un dejām. Komiskas situācijas radīs iemaldījies precinieks — dzērājpuisis. Pazīstot Lilijas Gleškes izdomu, prasmi un iedzīlināšanos latviskajos uzvedumos, piemēram — „Senlatviešu kāzās", nav šaubu, ka arī šoreiz detroitieši uz Kanadu atvedīs skaistu ciema kukuli, kas paliks ilgi atmiņā. Kā viesis uzvedumā piedalīsies un vienu no galvenajām lomām dziedās pazīstamais Toronto dziedonis Alberts Vītols.

Sestdienas vakara programma sāksies plkst.6 ar māc. J. Prauliņa vadītu svētbrīdi, draudzības dienu oficiālo atklāšanu un Dr. Voldemāra Gulēna (Toronto) īsu svētku runu. Priekšnesumi beigsies plkst. 8 vakarā, kad sāksies lielā draudzības balle. Zālē vietu ap 1000 deju prieku cienītājiem, spēlēs Visvalža Šūmaņa (Hamiltona) deju kapella Latinaires, kuŗu dzirdēsim arī otrā dienā Garden City līcī, kur notiks atvadballe.

Svētdien, 17. jūlijā, jaunatnes un draudzības dienas beigsies Garden City līcī, Ontario ezera krastā, ar draudzības balvu turnīriem vīriešu un sieviešu volejbola vienībām, kuŗu priekšspēles sāksies jau plkst. 10 no rīta, bet fināli plkst 4 pēcpusdienā. Šos turnīrus vadīs Latviešu sporta apvienības Kanadā pr-dis J. Ādminis ar saviem palīgiem. Piedalīsies vienības no Kanadas un ASV. Pēcpusdienā notiks arī jautras sacensības un sporta spēles, kuŗās varēs piedalīties visi apmeklētāji. Pirms ugunskura priekšnesumiem skatītājiem 10 tautas deju sniegs Sv. Katrīnu tautas deju kopa H. Šternberga vadībā. Pie ugunskura būs dažādi pārsteigumi un jautrības brīži. Pēc tam atvadballe.

J. Vairdotis

Trīs zvaigznes

ATKLĀTA KANADAS LATVIEŠU GAIDU UN SKAUTU 15. LIELĀ NOMETNE

Jau ziemā Kanadas latviešu gaidas un skauti sāka gaatavoties 15. lielajai nometnei šai vasarā. Gaidu vadītāja ierosināja tai dot nosaukumu Trīs zvaigznes, bet katrai nometnes dienai izraudzīja sevišķus apzīmējumus — darba diena, dziesmu diena, kas man tik, sen tas bija u. t. t. Skauti pievienojās.

Un jau 5. jūnijā gaidu un skautu vadītājas un vadītāji, gandrīz no visām vienībām, izbrauca uz Toronto Austrumu draudzes lauku īpašumu Tālavu, kur draudzes vadība bija atvēlējusi vietu nometnei, lai veiktu nepieciešamos priekšdarbus. Tā pienāca 1. jūlijs, nometnes atklāšanas diena.

Jau iepriekšējā vakarā nometnes vietā čaloja un darbojās gaidas un skauti, jo daļa dalībnieku bija saradušies priekšlaicīgi, bet piektdienase rītā lielākā daļa telšu jau bija saceltas, ieradās vēl tikai darbā vai citādi aizkavētie. Plkst. 10.45 atskanot klabatu sitienu signālam, skauti un gaidas, savās apakšnometnēs sakārtojušies, ieradās lielajā laukumā uz nometnes atklāšanu, kas šoreiz piekrita gaidu jendai. Tās komandante V. Slavieša deva zīmi, un pāri laukumam spēcīgi atskanēja „Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils". Pēc īsas kopīgas lūgšanas gaidu jendas un nometnes pr-ce A. Martinsone ar īsu uzrunu atklāja nometni. Visiem dziedot Latvijas himnu, mastos uzvijās Latvijas, Kanadas, skautu un gaidu karogi. Tad uzrunu teica skautu jendas pr-ks A. Budrēvics, izsakot labākos novēlējumus nometnes dalībniekiem.

Pēc gaidu himnas kā pirmo komandante nolasīja latviešu gaidu pr-ces L. Klētnieces apsveikumu, Tālavas pārvaldes priekšnieks A. Amoliņš kopā ar novēlējumiem pasniedza jauku velti — daiļamatnieces V. Vilsones austu Latvijas karogu abu jendu kopīgajām nometnēm. Nometnes dalībniekus sveica arī Kanadas DV pr-ks E. Krūka, poļu skautu jendas pr-ks K. Stohandels, igauņu jendas pr-ks L. Pūrits, ungāru jendas pr-ks L. Latkošijs, ungāru gaidu pārstāve M. Metere, lietuviešu skautu pārstāvis Žolpis un Hamiltonas apgabala kanadiešu skautu vadītājs Varens. Uz nometnes atklāšanu bija ieradušies arī citi poļu un ungāru skautu un gaidu pārstāvji, lieis pulks vecāku un labvēļu. Bija arī virkne rakstveida apsveikumu.

Pirmās nodarbību dienas vakarā gaidas un skauti pulcējās pie jendu ugunskuriem, kur norisi vadīja jendu priekšnieki. Lai gaidas jau iepriekš varētu padomāt par piemērotiem priekšnesumiem, viņu ugunskura temats „Trīs zvaigznes" izziņots apkārtrakstā. Ugunskuru iededza mazākā, Ventas gaidu vienības guntiņa G. Bite, kas dienā drosmes rotaļās, ejot pa šūpojošos laipu pāri upei, kāpjot kokā ar olu rokā, ķeŗot pļavā sienāžus u.c., bija apliecinājusi bezbailību. Ugunskura dalībnieces nosūtīja sveicienus latviešu gaidu pr-cei L. Klētniecei, tad raitā virknē sekoja dziesmas, priekšnesumi, saucieni un mīklas. Priekšnesumu bija tik daudz, ka visus nepaguva izmantot, jo arī atpūtai un miegam bija jādod sava tiesa.

Gaišs un saulains atausa sestdienas, 2. jūlija, rīts. Pēc rīta vingrojumiem un nomazgāšanās upē, sākās kārtējie dienas darbi. Visur klaudzēja cirvji. Gan lielie, gan mazie cirta un zāģēja, nesa lielākus un mazākus baļķus, taisīja galdus un solus, cēla virtuves, pagrabus un citu nometnes dzīvei nepieciešamo. Daži skautu pulciņi izbūvēja pat pirti un dušas ierīci. Gaidas savai apmetnei bija uzcēlušas vārtus un nosaukušas apakšnometni par Rīta zvaigzni. Neviens nebija stāvējis dīkā. Arī saimniekiem — gaidu nometnē G. Upītei un skautu apmetnē A. Ancānam bija pilnas rokas darbu un rūpju bez gala, jo nometnes dalībnieku skaits liels — ap 200 skautu un vairāk nekā 100 gaidu.

Vakarā, pēc karoga nolaišanas, guntiņas saņēma apbalvojumu — lielas zvaigznes — par varonību, jo dienā, peldēšanās laikā, bija apgāzušās laivas ar mazskautiem, kas, par spīti aizliegumam, bija iebraukušas viņu ūdeņos. Mazskautu vadītājam guntiņas par mierinājumu pasniedza puški margrietiņu... Tā darbs un nopietnība mijās ar jautrību un prieku.

Šai vakarā gaidas un skauti pulcējās arī pie kopīgā ugunskura, pirmo reizi savā īpašumā, kuŗu pirms dažiem gadiem abām jendām dāvāja Austrumu draudze. Ugunskuru, kurā piedalījās arī 200 viesu, raiti vadīja M. Vilka, tas izrādījās patiešām labi izplānots. Uguni aizdedza Aus-

(Nobeigums 5. lpp.)

TORONTO ZIŅAS

⊕ Bērnu vasaras nometnes Sidrabenē un Saulainē atklāja 3. jūlijā. Sidrabenē pēc māc. A. Čopa vadīta dievkalpojuma brīvdabas baznīcā nometnes dalībnieki un viesi pulcējās nometnes laukumā karogu uzvilkšanai un atklāšanas brīdim. Draudzes pr. R. Roze, atklājot nometni, novēlēja tās dalībniekiem patīkamu vasaras atpūtu un labas sekmes nodarbībās un sacensībās. Nometnes atbildīgais vadītājs māc. A. Čops iepazīstināja dalībniekus ar nometnes administrāciju un personālu. Sidrabenes vasaras nometne šogad darbu uzsāk ar 105 dalībniekiem.

Saulaines nometnē atklāšanas dievkalpojums, kuŗu vadīja bīskaps A. Lūsis, notika nometnes jauncelīnē. Ar šo gadu Saulaines nometne var atzīmēt savas darbības 15 gadu atceri, ko uzrunā pieminēja draudzes pr-ks Ž. Rūtenbachs. Saulaines pārvaldes pr-ks A. Dobelis klātesošos iepazīstināja ar jaunās nometnes ēkas tapšanas gaitu, visus darbus paveicot talkās. LNAK sveicienus teica kultūras un izglītības nozares vadītājs J. Mežaks. Saulaines vasaras nometne darbu uzsāk ar 60 dalībniekiem.

● Sv. Andreja draudzē māc. A. Čops kristījis Pēteri Arni Bergvaldu, Arņa un Helenas dēlu, un Dainu Vandu Apini, Daiņa un Annas meitu.

⊕ Austrumu draudzē māc. A. Briedis salaulājis Pēteri Apsi ar Valdu Mirdzu Meieri.

⊕ D. Jablokovas Vorpas klasiskā baleta skola lūdz labot mūsu laikraksta aplamo ziņu, ka skolas audzēkņu vakarā 27. jūnijā Ītona auditorijā bijis vairāk par 500 apmeklētāju. Pareizais skatītāju skaits — 940

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION LIMITED

izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz personīgos aizdevumus, maksā gadā 4% par krājnoguldījumiem un 3½% par summām čeku kontos, pieņem maksājumus par telefona, elektrības, gāzes un ūdens rēķiniem, pārdod naudas pārvedumus un ceļotāju čekus, piešķiŗ aizdevumus pret nekustamu īpašumu pirmām hipotēkām.

491 College Street, Toronto 4, Latviešu namā, telefons: 924-2775.

Laikā no 15. jūnija līdz 15. septembrim birojs atvērts pirmd. līdz piektd. no pl. 12—8 vakarā, bet sestdienās slēgts.

Kreditsabiedrības aktīvs 1966. gada 31. maijā bija $1.547.979,37.

EDMONTONA

⊕ Edmontonas latviešu vīru dubultkvartets Dzintars pēc vairāku gadu klusēšanas atkal sniedza patstāvīgu koncertu vietējā rumāņu zālē pašā Jāņu vakarā. Programmas 15 dziesmās visvairāk bija J. Cimzes darbu, pa dziesmai arī bija no Melngaiļa, A. Jurjāna un jaunākajiem komponistiem. Visas dziesmas, ar maz izņēmumiem, skanēja labi, un tā klausītāji un arī paši dziedātāji varēja priecāties par labo akustiku šai zālē. Parasti, dažādos leģionāru un arodbiedrību puspagrabos dziedot, tik labi neskanēja. Programmas iestudēšanā lielas pūles bija pielicis dubultkvarteta mūzikālais vadītājs A. Tīģeris. Kad bija nodziedāta piedevā skaistā Jāņu dziesma, turpat sākās Jāņu balle. Visi Jāņi dabūja vainagus. Bērzu meijas ar savu jauno automašīnu bija atvedis tenoru pārstāvis Jānis Plūmītis. Uz galdiņiem smaržoja jāņziedi, jāņusiers un pīrādziņi, par kuŗiem bija rūpējušās dziedātāju dzīvesbiedres, bet ar dzērienu iemērīšanu, kreklā izmeties, rāvās DV nodaļas priekšnieks Strauts, kamēr naudu skaitīja Latviešu biedrības valdes loceklis Bachs. Sākumā viņš domāja: Vai nu iekritīs koris, vai pats. Beigās viņš tomēr smaidīja: palikšot pāri vēl pastmarkām. Un nu man jāteic parastie vārdi: klausītāju bija tā pamaz. Parasti Edmontonā ir ap 70 vai 80 klausītāju, bet šoreiz bija pārdots tikai 50 ieejas karšu. Makšķerniekus bija aizvilinājusi skaistā nedēļas nogale, notika arī „privātas Jāņu partijas", citi vienkārši palika mājās: tur jau nekas neiznāks, necik nesanāks. Bet tie, kuri sanāca, aizgāja mājās priecīgi par izdevušos koncertu un jauko kopīgo Jāņu vakaru!

⊕ Jauku Jāņu vakaru piedzīvoja arī Edmontonas latviešu jaunatne 18. jūnijā pievakarē Saulaines parkā. Īsi pirms sākuma nolija mazs lietutiņš, bet tūdaļ atkal parādījās saule. Pēc rotaļām, sporta spēlēm un Jāņu dziesmām bija modies izsalkums. Tā apmierināšanai mātes bija klājušas galdu ar tradicionāliem Jāņu ēdieniem. Bija ap 60 lielu un mazu jāņabērnu. Edmontonas apstākļos tas ir daudz.

S. Venta

ANDREJSONS
APDROŠINA
463 — 7318

Draudzīgā sabiedrībā uzdzirksti arī asprātības: no kreisās — Timinsas tirgotāju ģildes vadītāja B. Skota dzīvesbiedre, B. Skots laikraksta „The Daily Press" izdevējs V. C. Andersons, ungāru laikraksta „Magyar Sporthirado" pārstāvis A. Fodors, tūrisma un informācijas departamenta daļas vadītājs A. Venns, mūsu laikraksta iekšlietu redaktors R. Norītis, Etniskās preses kluba pr-ks Dr. J. M. Kiršbaums un tūrisma un informācijas departamenta fotografs D. Manors.
Foto: JAK

...igznes

U UN SKAUTU 15. LIELĀ NOMETNE

nus latviešu gaidu pr-ce L. Klāvniece, tad raitā virknē sekoja dziesmas, priekšnesumi, saucieni un mīklas. Priekšnesumu bija tik daudz, ka visus nepaguva izmantot, jo arī atpūtai un miegam bija jādod sava tiesa.

Gaišs un saulains atausa sestdienas, 2. jūlija, rīts. Pēc rīta vingrojumiem un nomazgāšanās upē, sākās kārtējie dienas darbi. Visur klaudzēja cirvji. Gan lielie, gan mazie cirta un zāģēja, taisīja galdus un solus, ceļa virtuves, pagrabus un citu nometnes dzīvei nepieciešamo. Daži skautu pulciņi izbūvēja pat pirti un dušas ierīci. Gaidas savai apmetnei bija uzcēlušas vārtus un nosaukušas apakšnometni par Rīta zvaigzni. Neviens nebija stāvējis dīkā. Arī saimnieciskie gaidu nometnē G. Upītei un skautu apmetnē A. Ančanam bija pilnas rokas darbu un rūpju bez gala, jo nometnes dalībnieku skaits liels — ap 200 skautu un vairāk nekā 100 gaidu.

Vakarā, pēc karoga nolaišanas, guntiņas saņēma apbalvojumu — lielas zvaigznes — par varonībām, jo dienā, peldēšanās laikā, bija apgāzušās laivas ar mazskautiem, kas, par spīti aizliegumam, bija iebraukušas viņu ūdeņos. Mazskautu vadītājam guntiņas par mierinājumu pasniedza puķi margrietiņu... Tā darbs un nopietnība mijās ar jautrību un prieku.

Šai vakarā gaidas un skauti pulcējās arī pie kopīgā ugunskura, pirmo reizi savā īpašumā, kuru pirms dažiem gadiem abām jendām dāvāja Austrumu draudze. Ugunskuru, kurā piedalījās arī 200 viesu, raiti vadīja M. Vilka, tas izrādījās patiešām labi izplānots. Uguni aizdedza Aus-

(Nobeigums 5. lpp.)

EDMONTONA

● Edmontonas latviešu vīru dubultkvartets Dzintars pēc vairāku gadu klusēšanas atkal sniedza patstāvīgu koncertu vietējā rummu zālē pašā Jāņu vakarā. Programmas 15 dziesmās visvairāk bija J. Cimzes darbu, pa dziesmai arī bija no Melngaiļa, A. Jurjāna un jaunākajiem komponistiem. Visas dziesmas, ar maz izņēmumiem, skanēja labi, un tā klausītāji un arī paši dziedātāji bija priecīgi par labo akustiku šai zālē. Parasti, dažos leģionāru un arodbiedrību puspagrabos dziedot, tik labi neskanēja. Programmas iestudēšanā lielas pūles bija pielicis dubultkvarteta mūzikālais vadītājs A. Tīģeris. Kad bija nodziedāta piedevā skaistā Jāņu dziesma, turpat sākās Jāņu balle. Visi Jāņi dabūja vainagus. Bērzu meijas ar savu jauno automašīnu bija atvedis tenoru pārstāvis Jānis Plūmītis. Uz galdiņiem smaržoja jāņzieds, jāņusiers un pīrādziņi, par kuriem bija rūpējušās dziedātāju dzīvesbiedres, bet ar dzērienu iemērīšanu, krekls izmetis, rāvās DV nodaļas priekšnieks Strauts, kamēr naudu skaitīja Latviešu biedrības valdes loceklis Bachs. Sākumā viss domāja: Vai nu iekritīs koris, vai pats. Beigās visi tomēr smaidīja: palikšot pāri vēl ... Un nu man jāteic parasti vārdi: klausītāju bija tā pamaz. Parasti Edmontonā ir ap 70 vai 80 klausītāju, bet šoreiz bija pārdotas tikai 50 ieejas karšu. Makšķerniekus bija aizvilinājusi skaistā nedēļas nogale, notika arī „privātas Jāņu partijas", citi vienkārši palika mājās: tur jau nekas nenāks, necik nesanāks. Bet tie, kuri sanāca, aizgāja mājās priecīgi par izdevušos koncertu un jauko kopīgo Jāņu vakaru!

● Jauku Jāņu vakaru piedzīvoja arī Edmontonas latviešu jaunatne 18. jūnija pievakarē Saulaines parkā. Īsi pirms sākuma nolija mazs lietutiņš, bet tūdaļ atkal parādījās saule. Pēc rotaļām, sporta spēlēm un Jāņu dziesmām bija modies izsalkums. Tā mātes bija klājušas galdu ar tradicionālajiem Jāņu ēdieniem. Bija ap 60 lielu un mazu jāņabērnu. Edmontonas apstākļos tas ir daudz.

S. Venta

ANDREJSONS
APDROŠINA
463 — 7318

Centības un neatlaidības paraugs

Centrālo vidusskolu Grand Rapidos nesen pabeidza 17 gadu vecais Eriks Jansons, kuru vārda tiešajā nozīmē varētu apzīmēt par „skrejošo zēnu", kas visus savus pienākumus veicis ne tikai teciņus, bet arī pēdējos trīs gados caurmērā katru dienu pavadījis 2 stundas sporta treniņos un sacensībās. Nemaz neminot viņa sasniegtos technīskos rezultātus, labāko liecību par panākumiem dod daudzās balvas, godazīmes un diplomi. Dažādās skriešanu disciplīnās — 220, 440 un 880 jardos, cross-country sacensībās un citās distancēs — E. Jansons trīs gadu laikā izcīnījis 23 uzvaras, bet pavisam kopā ap 70, ko apliecina goda lentes, medaļas un bagātīgais balvu klāsts. Viņš arī palīdzējis kaldināt daudzas uzvaras savai skolai Grand Rapidos un to apkārtnē.

Tomēr augstāko apbalvojumu Eriks Jansons saņēma tieši vidusskolu beidzot — Gordona Skota piemiņas statuju, kuru izpelnījās pēc garas un ilgstošas kandidātu sijāšanas, kurā vispirms no 75 beigušajiem (pavisam skolu beiguši 270 audzēkņu) izraudzīja 10 labākos, no kuriem tad savukārt goda pilno 1. vietu piešķīra E. Jansonam. Gordona Skota piemiņas balva ir vecākā, kāda pie vidusskolām pastāv, jo sākta piešķirt 1919. gadā. Balvu radīja par godu un piemiņu izcilajam atlētam Gordonam Skotam, kas mira 1918. gadā no amerikāņu veida futbola spēlē gūtajiem ievainojumiem. Lielā oriģinālbalva glabājas skolā, bet mazākas ar iegravētu ieguvēja vārdu un citiem datiem katru gadu piešķir un izsniedz izcilākajam skolas atlētam un sekmīgākajam audzēknim mācībās, uzvedībā u. t. t.

Eriks Jansons ierindots arī skolas goda beidzējos, bijis skolas Varsity kluba prezidents un veicis citus amatus. Viņš nolēmis studēt inženierzinātnes, jo uzrādījis labas sekmes matēmatikā un techniskajā zīmēšanā. Viņa vecāki nāk no latviešu soļošanas lielmeistara un pasaules rekordista Jāņa Daliņa dzimtās pilsētas Valmieras.

V. Z.

SAVIENOTAJĀS VALSTIS

NUJORKA

● Ar sirdstrieku 58 gadu vecumā 30. jūnijā miris Arvīds Mednis Jonkeros. No rīta viņš gatavoja brokastis, bet nejutās labi. Kad kļuva sliktāk, izsaukta ātrās palīdzības automašīna, bet ārsts vairs nav varējis palīdzēt. Aizgājēju izvadīja pēdējā gaitā 4. jūlija vakarā. A. Mednis bija Ņujorkas DV apvienības biedrs, strādāja par namzini kādā dzīvokļu namā Jonkeros, bet nedēļu nogalēs parasti izbrauca uz savu īpašumu Katskilu kalnos.

● Ņujorkas draudzes bērnu nometne Katskilu kalnos nodarbes uzsāka 4. jūlijā, kad ap 80 bērnu no Bruklinas, Bronksas un Longailendas ar autobusu devās uz nometni. Šiem bērniem pievienosies arī vecāku vestie bērni, pa lielākai daļai no citām latviešu draudzēm, vai arī tādi, kas jau atrodas vasaras atpūtā nometnes tuvumā. Nometni šogad vada māc. A. Ozols.

SATIKSIMIES
DV DIENĀS
3. un 4. septembrī ČIKAGĀ!

Anglijā organizē vanadzēnu sagaitu

ANGLIJAS DVF ZEMES VALDES SĒDE LONDONĀ

Pēdējā Anglijas DVF zemes valdes sēde, kas notika 26. jūnijā DV namā Londonā, priekšsēdis L. Rumba informēja, ka laikā no 17.—21. jūnijam Anglijā uzturējies DV organizācijas pr-ks V. Janums, kas apspriedies ar Latvijas sūtniecības Londonā vadītāju T. V. Ozoliņu, DVF valdes priekšsēdi un citiem vadītājiem darbiniekiem, ticies arī ar Latviešu nacionālās padomes Lielbritanijā prezidiju un apmeklējis Jāņu svinības Latviešu mājā Almēlijā.

Sēdes tālākajā gaitā pārrunāja organizācijas centrālās valdes sēdes plašo darba kārtību DV dienu laikā Čikagā, kas būs veltīta ne tikai organizācijas 20 darba gadu izvērtēšanai, bet arī turpmākās darbības paplašināšanai. Sēdē, kurā bez organizācijas ASV un Kanadas pārstāvjiem piedalīsies arī DV pr-ks V. Janums un CV sekretārs J. A. Bērziņš no Vācijas, Austrālijas DV pr-ks J. Masulāns un Zviedrijas DV pr-ks L. Talters. Anglijas DVF saimi pārstāvēs zemes valdes vicepriekšsēdis J. Frīsvalds un vanadžu pr-ce M. Ķeņģe. Tā kā DV organizācijas 20 darba gadu atceres svinībās Čikagā domāta arī balvu piešķiršana prominentiem latviešu sabiedriskiem darbiniekiem, DVF valde šai vajadzībai atvēlēja 10 mārc. Sēdē izraudzīja arī Anglijas DVF saimes kandidātus apbalvošanai ar organizācijas zelta nozīmi (2) un DV CV atzinības rakstiem (13).

Anglijas 5. DV dienu laikā Birmingēmā 24. septembrī notiks arī DVF delegātu sapulce, kurā pieņems noteikumus DVF saimniecisko pasākumu darbībai un ievēlēs Anglijas pārstāvjus organizācijas centrālajā valdē. Saimniecisko pasākumu darbības noteikumu projektu izstrādājis DVF saimniecības daļas vadītājs G. Ritiņš, kas praktiskā darbā guvis bagātīgu pieredzi šai laukā. Šie noteikumi domāti Anglijas DVF saimes saimnieciskās rosības veicināšanai un nepieciešamās kopdarbības uzturēšanai, lai tā nāktu par labu kā atsevišķajām nodaļām, tā visai zemes DVF saimei. DV dienās Birmingēmā (24. un 25. septembrī) galveno referātu apsolījis lasīt plkv. R. Osis; programmā būs junda, apvienoto Koventrijas un Notingēmas jaukto koru koncerts, tautas deju priekšnesumi, sporta sacensības, daiļamatniecības skate, gleznu izstāde un svētku balle.

Jūnijā uz dzīvi Londonā pārcēlusies DVF darbveža A. Lazdiņa dzīvesbiedre — filoloģe T. Lazdiņa, kas ar pilnu darba laiku pārņēmusi DVF grāmatnīcas vadību. Valde atzina, ka darba slodze tomēr pārāk liela, kādēļ nolēma ar ierobežotu darba stundu skaitu DVF kancelejas darbā nodarbināt arī ilggadējo darbinieci R. Ādleri.

Jaunatnes daļas vadītājs R. Krūmiņš ziņoja par veiktajiem Anglijas vanadzēnu pirmās sagaitas priekšdarbiem. Sagaita notiks laikā no 22.—24. jūlijam Koventrijas nodaļas Mūsmājās, pulcinot vanadzēnus un citus interesentus vecumā no 13—18 gadiem. Sagaitas vadībā bez daļas vadītāja R. Krūmiņa darbosies daļas referents I. Kažociņš, V. Grigulis, V. Zauers un I. Muravskis.

Augusta pēdējā nedēļā Anglijā dažas dienas viesosies ASV latviešu vieglās mūzikas un satiras ansamblis Čikagas Piecīši, kas uzstāsies Koventrijā, Londonā un Līdsā.

Ārējās informācijas daļas vadītājs A. Liepiņš jūnija sākumā Notingēmas laikrakstā panācis iespaidīgas lasītāja vēstules ievietošanu, kas publicēta izcilā vietā ar virsrakstu „Dzīvo nāves ēnā". Šo vēstuli A. Liepiņš rakstījis sakarā ar atreferējumu vietējā presē par „Pravdas" redaktora vietnieka Ņekrasova jautājumu un atbilžu vakaru 1. jūnijā Notingēmā. A. Liepiņš savā vēstulē uzsvēris, ka, saskaņā ar PSRS augstākās padomes 1958. gada decembrī pieņemto kriminālkodeku, atteikšanās atgriezties no ārzemēm Pad. savienībā sodāma ar nāvi. Tālāk A. Liepiņš norādījis, ka nevis baltieši saucami pie atbildības par krievu iedomātiem nodarījumiem, bet gan pati Pad. savienība, kas turpina nesaudzīgu genocīda politiku okupētajās Baltijas valstīs.

IE ID

(Pārnesums no 1. lpp.)

bez vispārējām izstādēm rīkot arī jauno mākslinieku darbu skates. Pārrunas radīja pag. gadā Kultūras fonda sēdē pieņemtais Kanadas latviešu ierosinājums rīkot novadu izstādes. Sēdes dalībnieku atzinumā prakse radījusi nepatīkamas grūtības: ja Kanadā ir tikai viens novads (Toronto), tad ASV tādu ir vairāki. Ja Čikagā izstāde notika bez traucējumiem, tad Filadelfijas un Ņujorkas izstāžu rīkotāji vēl nav varējuši nosūtīt atpakaļ eksponātus pat piecās un vairāk nedēļās pēc izstādes. Nākamā gadā KF izstāde notiks no 16. aprīļa līdz 14. maijam Redingas mūzejā, pēc nedēļas to turpinās Ņujorkā.

Bija izteikts ierosinājums Kultūras fondam iekrāt līdzekļus lielāku izdevumu finansēšanai. Konkrētos gadījumos (Dziesmu svētku vēsture, Bibliografijas rādītājs, Ābece u. c.) tas jau darīts.

Sēdes dalībnieki atzina, ka noraidāms ierosinājums Kultūras fonda mazo naudas balvu vietā izsniegt medaļas, ja tās, kā tas ir Vācijā u. c., nav saistītas ar naudas balvu. Pēdējā, kaut maza, totiesi mēr nozīmīga kā materiāli, tā morāli. Mēs nedrīkstam atstāt novārtā mūsu radošos spēkus.

Bija ierosinājums noskaidrot Minsteres latviešu skolu Vācijā kvalitāti un vairāk atbalstīt Minsteres latviešu ģimnaziju. Skaidrošanai nav pietiekama pamata, bez tam to būtu iejaukšanās citu lietās. Turpretim atbalsts, ja tas pamatoti lūgts, nav liegts.

Kultūras problēmas...

Pašreiz attiecīgs lūgums nav ienācis. Panākt, lai no Latvijas līdzekļiem ASV un Anglijā kaut daļēji varētu izveidot un uzturēt latviešu skolas trimdā, biroja atzinumā ir ierosinājums, kas, kaut politiski iekrāsots, būtu nozīmīgs mūsu kultūras dzīves rosināšanā, bet te var pacelties daudzi jautājumi, piemēram: kas ir tiesīgs izlietot šos līdzekļus — trimdinieki vai tauta dzimtenē, ja tā būtu brīva? Otrkārt, līdzekļu pašreizējie apsaimniekotāji neesam mēs, bet gan Anglijas valdība. Sēdes dalībnieki vienojās turpināt jautājuma pētīšanu ar ALAs starpniecību.

Ierosinājumu piešķirt stipendijas arī Divreizdivi nometnes apmeklētājiem, sēde nodeva stipendiju komisijai, jo no tās locekļiem neviens sēdē nebija ieradies. Attieksmē uz aicinājumu atbalstīt latviešu regulārās vidusskolas, sēde vienojās lūgt ierosinātājus izteikt konkrētus priekšlikumus.

Dr. A. Karpa iesūtītie kļūdainie un neskaidrie ierosinājumi ir vairāk ALAs kultūras biroja kritizēšana, kādēļ vienojās lūgt ierosinātāju nākt ar konkrētiem priekšlikumiem, lai tos apspriestu un praktisko iespēju robežās reālizētu.

A. Krūkliņš ierosināja sastādīt publicējamo darbu ranga tabulu. Sēdes dalībnieki atzina, ka tas būtu vajadzīgs, ja pastāvētu darbu sastrēgums. Tāds varētu rasties 1968. gadā, kad ar intensitāti domāts atzīmēt Latvijas 50 gadu dibināšanu. Bet arī tad jācenšas, lai visi nozīmīgie darbi ieraudzītu dienas gaismu bez ranga tabulām.

Pārrunāja arī ziedojumu vākšanas „modernizēšanu". Šādi ierosinājumi nākuši dažādos laikos no dažādām personām, ieteicot pat ziedojumu vākšanu nodot amerikāņiem - speciālistiem. Amerikāņu prakse rādījusi, ka mazās akcijās, pie kādām pieskaitāmas arī latviešu ziedojumu vākšanas, izdevumi bieži vien pārsniedz ienākumus. Otrkārt, tas nemaz neatvieglotu ALAs ģenerālsekretāriāta darbu. Ka arī latvieši nav tik nemoderni, to liecināja 1965. gada ziedojumu akcijas, sevišķi politiskās aktivitātes izvēršanai, kad, nevairojoties izdevumu lielumam, 10.000 dol. vietā savākti 25.000 dolaru, klāt nākot vēl Kultūras fondam.

—Ir—

Latviešu gaidu centrs rīko mākslas priekšmetu, daiļamatniecības izstrādājumu un latvisku rokdarbu izlozi līdzekļu sagādei. Šai pasākumā piedalās latviešu gaidas no ASV, Kanadas, Austrālijas un Vācijas gan ar laimestu sagādāšanu, gan izplatot lozes. Ar loteriju sagādātos līdzekļus izlietos pašreiz sagatavošanā esošās noteikumu grāmatas izdošanai, kā arī citas gaidu literatūras pavairošanai un 1967. gada vasarā paredzētās latviešu gaidu centrālās organizācijas 45 gadu jubilejas nometnes atbalstīšanai. Izloze notiks 15. jūlijā plkst. 7 vakarā Zilākalna 4. gaidu vienības mītnē — Ņujorkas ev.-lut. draudzes Jonkeru baznīcas telpās. — Uzņēmumā gaidu vadītājas I. Eglīte, R. Vesele, M. Pētersone, Z. Gaujeniece, M. Šķinķe un M. Laiviņa apskata daļu no laimestiem.

TRĪS ZVAIGZNES

(Pārnesums no 4. lpp.)

trumu draudzes pr-ks E. Ziplāns, visiem dziedot „Degsim baltu bērza tāsi". Priekšnesumi deva mazu atskatu uz iepriekšējām 14 skautu un gaidu nometnēm, izceļot īpatāko katrā ar kādu priekšnesumu, dziesmu vai saucienu. Nobeiguma vārdus teica gaidu jendas pr-ce A. Martinsone, pieminot 5. nometni — Senlatviju, kurā dalībnieki atcerējās brīvās un varonīgās senču ciltis, 10 nometni — Latviju, kurā pieminēja saulaino, skaisto un brīvo dzimto zemi, beigu vārdos aicinot no 15. nometnes — Trim zvaigznēm paņemt dzirksti sirds siltumam un zvaigžņu mirdzu ceļam nākotnē. Šai brīdī laukuma tumsā tautu meitas rokās iemirdzējās trīs gaišas zvaigznes. Visiem saslēdzoties lokā, ap 15. nometnes lielo ugunskuru iemirdzējās 14 mazu ugunskuru. Tad visi klusi izklīda.

Sestdienas rītā nometnes dalībnieki atkal tikās svētbrīdī, kurā svētvārdus lasīja gaidas un skauti, bet Ventas vienības gaidas un guntiņas ar savām vadītājām G. Upīti, Dz. Majoriņu un N. Pulciņu to kuplināja ar dziesmām un deklamācijām. Svētbrīža norisi bija izkārtojusi M. Vilka.

Pēcpusdienā guntiņas un mazskauti beidza nometnot un, saņēmuši balvas par sekmīgi veiktajām sacensībām, devās mājup. Daudz pūļu visa izkārtošanā bija pielikuši gaidu un skautu vecāki, palīdzēdami, kur vien vajadzēja. Un ne mazāk pūļu visā ielika skautu jendas komandants P. Pdaudis, gaidu mantzine A. Siliņa un peldēšanās pārzine J. Vāgnere.

Nākošais skautu un gaidu kopīgais lielais ugunskurs un nometnes slēgšana notiks 9. jūlijā plkst. 9 vakarā, kad nometnes dalībnieki gaidīs daudz ciemiņu — lielu un mazu.

A. M.

Kanadas DV priekšnieks E. Krūk a uzrunā skautus un gaidas lielās nometnes parādē Tālavā.
Foto: V. Cinis

PIRMĀ UN PĒDĒJĀ . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

un godinājumus, sasniedzis cienījamu vecumu, paturot gaišu prātu un vingrus locekļus. Viņš bija miris, domādams gaišas domas, ar smaidu uz lūpām, bez ciešanām un mokām. Par šādu nāvi, kad laiks pienācis, cilvēks var būt liktenim tikai pateicīgs.

Nolēmām, kā kādam no Portlandes jāpiedalās Kaktiņa izvadīšanā no Sanfrancisko latviešu namā uz Losandželosu, lai apglabātu turienes kapsētā blakus pirms daudziem gadiem mirušajai dzīvesbiedrei. Tā kā es varēju visvieglāk atbrīvoties no darba, šo goda pienākumu uzticēja man.

Kad izvadīšanas ceremoniālā bija izskanējusi arī Kaktiņa mīļākā dziesma par zilajiem kalniem, kuŗus viņš nu beidzot sasniedzis, pienāca arī mana kārta atvadīties no tikai nesenā pagātnē iegūtā drauga, nesot viņam atvadsveicienus no Oregonas latviešu saimes. Stāvot pie atvērtā šķirsta un raugoties aizgājēja sastingušajā sejā, kuŗā nāve ievilkusi dažas grumbas, kas to padarīja gandrīz bargu, prātā nāca Poruku Jāņa no Tanheizera svētceļnieku koŗa ņemtie vārdi: „Nu miers tev svēts!" Te nu viņš gulēja, lielā klusumā apņemts, cilvēks - cīnītājs un mākslinieks, kas savu Dieva doto talantu un spējas bija izkopis līdz iespējamai pilnībai, cilvēks, kuŗu nekādas dzīves grūtības nebija varējušas novirzīt no reiz uzņemtās tekas, kas viņu noveda skatuves mākslas kalngalos, — tur, kur tikai retajam lemts nokļūt. Viņa balss skanējusi pāri visai Eiropai, no Parīzes līdz Urāliem, no Ledus jūras krastiem līdz Kaukaza kalnājiem. Viņš un viņa māksla bija tas mirdzums, kas apgaismoja Latvijas Nacionālās operas balto namu un darīja to redzamu pāri Latvijas robežām. Lielais mākslinieks dzīvi ne tikai dzīvoja, viņš to arī tēloja. Vairāk nekā pusgadsimta viņš pavadīja uz skatuves. Tiem no mums, kuŗiem bijusi laime redzēt viņa veidotos skatuves tēlus, tie vienmēr paliks atmiņā. Viņa dziedājumi — vienalga, vai uz operas skatuves, vai koncerta zālē — tāpat paliks prātā. Latviešu tauta viņam bija piešķīrusi Tēvzemes balvu, jo viņš bija viens no tiem, kas visvairāk darījis latviešu mūzikas kultūras celšanā. Viņu godinās arī tie, kas nāks pēc mums, jo viņa nopelni latviešu kultūras dzīvē nodrošinājuši paliekamu vietu. Pievienodamies nemirstīgo latviešu pulkam, Ādolf Kaktiņš dziedoņu saimē atstājis robu, kuŗu aizpildīt būs visai grūti.

IZMANTOJIET IZDEVĪBU UN
IZVĒLIETIES KĀDU NO ŠIM PLATĒM,
JO TĀS IR BEIDZAMĀS.

1002 KALVIS, vīr. dubultkv. .... 45 RPM $2.00
E. Dārziņa — Es zinu. J. Norviļa — Vasara; Noriet saule vakarā. J. Cīruļa — Aun, meitiņa, balti kājas. E. Melngaiļa — Rudenī.

1004 B. PIEKALNĪTIS, bass .... 45 RPM $2.00
J. Vītola — Mana kokle. A. Kalniņa — Imantas dziesma. B. Skultes — Sapņu zeme; Dainu zeme. J. Kalniņa — Esam lielķēniņa dēli.

1005 V. SALNA, tenors .... 45 RPM $2.00
Atmiņas — Angļu valsis. Toreiz — tango.

1006 KALVIS, vīr. dubultkv. .... 45 RPM $2.00
J. Norviļa — Balsis. Jāz. Mediņa — Krāc jūrmalas priedes; Ganiņš biju. M. Hermann — Tuljaks.

1007 KALVIS, vīr. dubultkv. .... 45 RPM $2.00
E. Dārziņa — Mirdzi kā zvaigzne. B. Skultes — Aijā. J. Vītola — Nakts; Mežezers.

1008* DZIESMU VAIROGS, j-koris .... 33 RPM $6.00
T. Ķeniņa kantāte — Kurzemes kareivis. J. Vītola kantāte — No atzīšanas koka. Ad. Ābeles — Dieva gādība. A. Kalniņa — Nakts dziesma. E. Melngaiļa — Mūsu Tēvs debesīs. Solisti: A. Ruševics un J. Kļaviņš. Pie ērģelēm prof. Ad. Ābele.

1012 II LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI KANADĀ 33 RPM 12" plate $6.00
Koncerta tiešs ieskaņojums!
A. Jurjāna — Mūsu Tēvs debesīs. T. Ķēniņa — Dieva kalpa vakars. J. Cīruļa — Sirds tik grūta. J. Zālīša — Ceļš uz dzimteni. A. Kalniņa — Imanta. E. Dārziņa — Cīānas bērni. V. Ozoliņa — Dzērves un ērglis. Jāz. Mediņa — Krāc jūrmalas priedes. J. Kalniņa — Arājiņi, ecētāji. H. Pavasara — Apsegloju biržu sesku. A. Feila — Div' pļaviņas es nopļāvu. E. Freimanes — Pilna upe baltu ziedu. J. Norviļa — Ik rītiņu saule lēca. J. Graubiņa — Trīcēj kalni. E. Melngaiļa — Jāņu vakars. J. Vītola — Uguns milna; Beverīnas dziedonis. Šīs plates ietvere ir izveidota kā vēsturisks dokuments, kas ietveŗ sevī daudzus lielā notikuma faktus.

1015 TORONTO LATV. TAUŖU ORĶ. .... 45 RPM $2.00
Marši: Rīga dimd, Pūt vējiņi, Seši mazi bundzenieki. Tautas valsis.

1018 DUETI — V. SALNA un J. KĻAVIŅŠ. .... 45 RPM $2.00
J. Norviļa — Latvietim. A. Žilinska — Karogs

1019 TAUTAS DZIESMAS — E. REINVALDE, sopr. 45 RPM $2.00
J. Vītola — Aijā, žūžū; Vilciņš zaķi aicināja; Dzeltens manis kumeliņš. V. Dārziņa — Man māmiņa tā glabāja; Man deviņi rožu dārzi.

1020* THE LATVIAN TRIO .... 33 RPM $5.00
E. Freimaņa — Menuets; Valsis. V. Bērzkalna — Rucavietis. K. Lesiņa — Agitato. J. Vītoliņa — Suitu dancis. V. Dārziņa — Raibie cimdi. V. Ziedoņa — Svīta „Sena Teika."

1021* KALVIS, vīru dubultkvartets .... 33 RPM $5.00
E. Dārziņa — Pie tēvu zemes. J. Vītola — Uguns milna; Dies irae. H. Pavasara — Barka ar sienu; Vecie tēvi. J. Cīruļa — Jaunībai; Koklētājs. V. Ozoliņa — Rozes. A. Jurjāna — Lūk rozes zied. A. Valles — Dzimtene. A. Kalnāja — No dzimtenes manas. A. Kalniņa — Kaŗš.

1022* LĪGO, jaukts koris DAINA .... 33 RPM $5.00
E. Freimane — 13 līgo dziesmu virkne. E. Melngailis — Jo dziedāju, jo skanēja. V. Dārziņš — Švāgera meitiņa. E. Freimane — Aiz kalniņa dūmi kūpa. J. Graubiņa — Jūriņ' prasa smalku tīklu; Dziedātāja līgaviņa.

TAUTAS DEJAS. Skaņu studija DAINA orķestra izpildījumā .... 45 RPM $2.00
1024 Andžiņš. Mugurdancis.
1028 V. SALNA, tenors .... 45 RPM $2.00
Alfr. Matisona — Dzimtene; Pavasars.
1026 A. BALODIS, baritons, orķ. pav. .... 45 RPM $2.00
Pasaciņa — tango. Daiļā meitiņ — valsis.

DABŪJAMAS

DVG GRĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSAJIET VELTI IRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVIGO KREDITESANOS UN MAZAS IEMAKSAS. IEPIRCIET PASI SAVUS IPASUMUS!

Danforth — Main: Atsevišķs 2 guļamistabu bungalovs ar 2 izbūvētām istabām pagrabā, 2 vannas istabas, dubultgarāža. Kopējā cena $16.500. Iemaksa 3000.

Avenue Rd. — Lawrence: Atsevišķs 5 istabu dubultķieģeļu bungalovs ar piebūvētu ķieģeļu garāžu un privātu iebraucamo ceļu. Pagrabā izbūvēta atpūtas telpa, ūdens-eļļas apkure. Kopīgā cena $22.900. Iemaksa $5.000.

Eglinton — Avenue Rd.: 6 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, 2 vannas istabas, ūdens-eļļas apkure, garāža. Kopīgā cena $18.900.

UZTICAMIEM MAJU PIRCEJIEM PALIDZAM IZTRŪKSTOSO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGADAT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVIGAKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOSAI INFORMACIJAI. MAJAS LIELA IZVELE VISA PILSETA.

KANADAS BAZNICAS

TORONTO

Bīsk. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-8510. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue, Toronto 7.

10. jūlijā plkst. 10.30 no rīta dievkalpojums Saulainē pie karavīru pieminekļa; plkst. 6 vakarā dievkalpojums Toronto.

17. jūlijā, plkst. 11 rītā dievkalpojums.

24. jūlijā, plkst. 6 vakarā dievkalpojums.

31. jūlijā dievkalpojums Toronto nebūs, bet notiks bērnu svētku dievkalpojums Saulainē.

7. augustā dievkalpojums plkst. 11 rītā.

14. augustā, plkst. 6 vakarā dievkalpojums.

21. augustā, plkst. 11 rītā dievkalpojums, māc. Artūrs Dūmiņš.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX9-8331 Toronto Sv. Andreja baznīcā.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr. Toronto 16, tel. PL 7-2739.

Svētdien, 10. jūlijā, pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē.

Svētdien, 17. jūlijā, pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē, pl. 3 dievkalpojums Andreja baznīcā.

Svētdien, 24. jūlijā, bērnu svētki Sidrabenē, pl. 9.30 dievkalpojums Sidrabenē.

Svētdien, 31. jūlijā, pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē, pl. 11 dievkalpojums Andreja baznīcā.

Svētdien, 7. augustā, pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē.

Svētdien, 14. augustā, bērnu un jaunatnes Sporta svētki Sidrabenē. Pl. 9.30 dievkalpojums; pl. 11 dievkalpojums Andreja baznīcā.

Sestdien, 20. augustā, vakarā bērnu nometnes slēgšanas dievkalpojums Sidrabenē.

Svētdien, 28. augustā, pl. 11 dievkalpojums Andreja baznīcā.

Svētdien, 11. septembrī, pl. 11 Kapu svētki.

Jūlijā un 14. augustā dievkalpojumus Andreja baznīcā noturēs prāvests B. Feders. Jūlijā un augustā mācītājs būs runājams piektdienās no pl. 5—7 Andreja baznīcā. Steidzamos gadījumos sazināties pa tālruni — 699-3331.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

17. jūlijā plkst. 11 dievkalpojums draudzes lauku īpašumā Tālavā.

31. jūlijā plkst. 11 dievkalpojums draudzes lauku īpašumā Tālavā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave. South.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 8, St. Catharines, Ont., tel. MU 5-5098.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

10. jūlijā, pl. 1.45 p.p. jaunatnes iesvētību dievkalpojums ar dievgaldu. Viesis māc. A. Briedis no Toronto un draudzes mācītājs J. Prauliņš. Dziesmu lapiņas.

SV. KATRINAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīca 580 Portage Road.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3488 Rosedale Ave., Montreal 28 P. Q. Tel. HU9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4845 Marcil Ave.

Prāv. Viesturs Šēfers, 471 Coolbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Tel. 484-8894. Sv. Pāvila ev. lut. latviešu draudze Montreālā.

10. jūlijā plkst. 11 no rīta dievkalpojums Tērvetē, prāv. V. Šēfers.

17. jūlijā plkst. 11 no rīta dievkalpojums Tērvetē, prāv. V. Šēfers.

24. jūlijā plkst. 11 no rīta dievkalpojums Tērvetē, prāv. V. Šēfers.

30. jūlijā (sestdienā) plkst. 8.30 vakarā svecīšu dievkalpojums Tērvetē, māc. V. Voitkus, māc. E. Lange un prāv. V. Šēfers.

Montreālā kristīti: 12. jūnijā Viktors-Agnārs Johansons, Agnāra un Daces, dzim. Valdmanis dēls; 26. jūnijā Roberts-Neils Kulbers, Friča un Gundegas, dzim. Zālītes dēls.

Lūdzu klausaities latviešu pusstundu „Brīdis ar Dievu" savā 11. gada gājumā — katru svētdienu no pl. 10.30 — pl. 11 rītā. Vilnis 1350 — Ošavas raidītājs. Tālrunis 261 — 4218 A. Lakšmanis, 106 Dorset Rd., Scarborough.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā — 106 Dorset Road, Scarboro, Stop 19.

„Sauciens no Golgātas"

Radioraidījumi katru svētd. pl. 2.45 p.p. uz viļņiem 1270. Adrese: P.O. Box 285. Station „K" Toronto 12, Ont

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

17. jūlijā dievkalpojumi: pl. 10 Jonkeru baznīcā māc. R. Zariņš; pl. 11 nometnē māc. Kr. Valters.

ČIKAGA

Latvijas ev.-lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11th Ave., Meivudā.

Čikāgas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze, 5915 W. Ferdinand St.

10. jūlijā, pl. 10 rītā dievkalpojums. Māc. A. Rautenšilds.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

DETROITA

Sv. Pāvila ev. lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 12.30 Holy Trinity ev.-lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda tel. WA 2-2248. Māc. V. Liventāls, tālr. WE 3-9326.

3. jūlijā, plkst. 11.00 dievkalpojums.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut baznīcā, 1368 Pauline Blvd.

BOSTONA

Bostonas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze 4865 Washington St., Apt.901, West Roxbury, Boston, Mass. 02182. Telef. 327-5788. Dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 11 draudzes baznīcā 41 Highland St., Roxbury. Māc. K. Kampe.

OKLENDA

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

SAKRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev. lut. baznīcā, 45 un H ielā.

BURLINGEMA, KAL.

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

9. jūlijā pl. 6 vakarā dievkalpojums. Māc. G. Kness - Knezinskis.

Kas grib Latvijai palīdzēt, tas to popularizē. Vai Jūs esat saviem draugiem uzdāvinājuši prof. A. Rubula „LATVIAN LITERATURE?"

MŪSU LAIKRAKSTA atsevišķi numuri dabūjami Toronto latviešu veikalos.

Divi jūras vilki

(Nobeigums)

Pasaules preses uzmanības centrā kapteinis Millers ar savu „Elizabeti" nokļuva 1946. gadā augustā, kad laikrakstu slejas pildīja raksti un paša kapteiņa, viņa kuģa un tā komandas uzņēmumi, pat pirmajās lappusēs, pie tam tādos pasaules laikrakstos kā „ The Daily Telegraph", „Daily Mail", „Daily Express", „Daily Herald", „News Chronicle", Daily Mirror", „The Star", „Evening Standard", „Shields Gazette", „News Post", South Wales Echo", „Stockholms Tidningen", „Barometern" un daudzos citos, pat Jaunzēlandes „The Weekly News" 21. augusta numurā vesela lapa bija veltīta latviešu kapteinim un viņa kuģim. Līdzīgu publicitāti nav piedzīvojis neviens cits latviešu jūras kapteinis.

Nav iespējams īsumā pastāstīt, kas toreiz notika. 1946. gada 4. augusta naktī, pēc oficiālām liecībām, kapteiņa Millera vadītā „Elizabete" okeānā paņēma tauvā avarējušu un pamestu lielu un dārgu amerikāņu kuģi, pilnu produktiem. Ar 4 mezglu ātrumu „Elizabete" devās uz kādu angļu ostu, kur pierakstīta, jo kapteinis pārzināja starptautiskos jūrniecības noteikumus un zināja, ka izglābtās vērtības pieder viņam, jo avarējušais kuģis jau bija pamests liktenim. Starptautiskie eksperti nostājās latviešu kapteiņa pusē, arī jūras tradicijas ar saviem likumiem runāja viņam par labu, pat pasaules simpatijas toreiz nosvērās mazā pusē. Tomēr iznira kāds lielāks pēckara spēks, un rezultātā kapteinis Millers saņēma pavisam maz no tā, kas līdzīgos gadījumos pienākas un arī saņemts.

Kapteinis Jānis Millers, kas dzimis 1881. gada 10. aprīlī, tagad, pēc 70 uz jūras pavadītiem gadiem, beidzot atstājis iemīlotos ūdeņus un noenkurojies sauszemes ostā. Tagad viņš ir Londonas Miera draudzes padomes loceklis (viņa tēvs bija draudzes pērminderis, bet dēls — arī kapteinis!). Pirms gadiem 20 vecais jūras vilks Londonā iekārtoja pirmo latviešu tipografiju, kurā līdz šaidienai iespiež vēl „Londonas Avīzi", kuras izdevniecības dibināšanā J. Millers tāpat piedalījies.

E. Līcis

☆

Tik vecs jūras vilks kā Jānis Millers nav otrs, pie kura šai rakstā gribas mazliet pakavēties — Žanis Fonzovs, kuram 14. martā apritēja tikai 50 mūža gadu. Nav viņš arī tālbraucēju kapteinis, bet gan zvejnieks. Tomēr Žaņa Fonzova vārds nav mazāk pazīstams daudziem latviešiem, kuri viņam pateicību parādā par to, ka var dzīvot brīvībā un labklājībā. Tas, ko paveicis Zvejnieka Žanis vai Robežnieks, kā viņš saucās kritiskajā laikā (arī vēl citos vārdos), ļauj arī Žani Fonzovu pieskaitīt mūsu jūras vilku saimei.

Daudzi Zviedrijas latvieši vēl šodien spilgti atceras notikumus pirms 21 gada, kad no degošās Kurzemes krastiem zvejnieku laivās bēga pāri Baltijas jūrai uz Gotlandi, kur izkāpa malā drošībā un brīvībā, bet pārgalvīgie laivu vadītāji devās atpakaļ uz Kurzemi pēc citiem bēgļiem. Daudzi laimīgie, kas sasniedza Zviedrijas krastu, nemaz nezināja nedz zvejnieka vārdu, kas viņus izglābis, nedz vispār to, cik šādu laivu un zvejnieku iesaistījušies lielajā glābšanas akcijā, kļūdami par tādiem pašiem varoņiem kā karavīri frontē, jo tāpat riskēja ar savu dzīvību citu labā. Katrs brauciens (un tādu bija daudz) bija liels risks. Jūrā varēja iet bojā ne tikai pats laivas vadītājs, bet arī bēgļi, kas viņam uzticējušies; jūrā varēja arī kļūt par upuri pat diviem ienaidniekiem — vāciešiem un krieviem. Daudzi Gotlandes salu arī nesasniedza, bet atrada pēdējā miera vietu Baltijas jūrā. Un arī pārgalvīgie bēgļu pārvadātāji-zvejnieki, veikuši vairākus braucienus laimīgi, kādā nākošajā aizgāja bojā. Viņu vārdi bieži palikuši nezināmi. Un tādēļ visi, kas šai riskantajā bēgļu glābšanas akcijā piedalījušies, neapšaubāmi ir ne mazāk varoņi par karavīriem, kaut arī tiem nepiešķīra ordeņus un citus godinājumus.

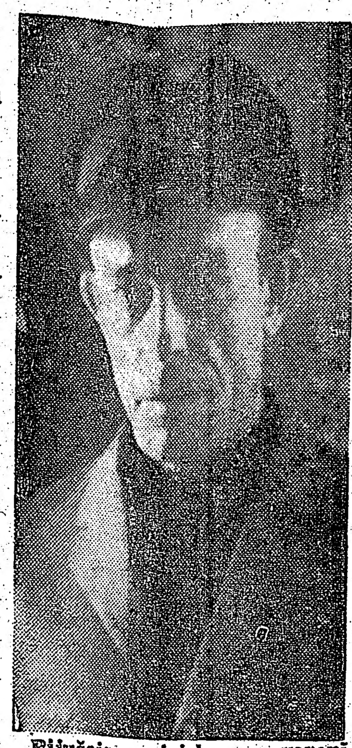

Bijušais zvejnieks un varonīgais jūras šķērsotājs Žanis Fonzovs.

Viens no viņiem ir Žanis Fonzovs, kas trimdas dienas vada Zviedrijas pilsētiņā Eskilstunā. Viņš 22 reizes šķērsoja Baltijas jūru ar savu laivu, nogādājot brīvībā 1665 bēgļus, un tikai pēc pēdējā brauciena, kad patiešām vairs nevarēja atgriezties Kurzemes krastā, lai vēl kādam tautietim palīdzētu, teicot ardievas dzimtenei un paliekot Zviedrijā. Visjaunākais latvietis, kuru Zvejnieka Žanis pārveda uz Zviedriju, tolaik bija 6 mēnešus vecs un tagad toreizējos notikumus pazīst tikai no vecāku nostāstiem, bet pilnā mērā tomēr apzinās tā laika traģismu un ar dziļu cieņu un pateicību uzlūko cilvēku, kas viņu, vecākus un daudzus citus pāri jūrai izveda brīvībā — Žani Fonzovu. To no sirds darot, toreizējais mazais puisēns un šodienas jauneklis arī vērsis mūsu redakcijas uzmanību uz faktu, ka 1665 tautiešu izglābējs kļuvis piecdesmitgadnieks, lai šis klusais varonis nesaņemto ordeņu vietā vismaz ar šīm rindām būtu godināts.

O. A.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

24. jūlijā — pl. 9 rītā bērnu svētki Sidrabenē.

6. augustā — pl. 12 dienā DV Toronto nod. meistarsacīkstes šaušanā mednieku īpašumā Bērzainē.

30. jūlijā — plkst. 8 vak. Mežciemā Rudzpuķu balle.

31. jūlijā — plkst. 2 p.p. Mežciemā bērnu svētki.

6. augustā — pl. 12 DV Toronto šaušanas meistarsacīkstes ar saviesīgu sarīkojumu mednieku īpašumā Bērzainē.

20. augustā — DV Kanadā šaušanas meistarsacīkstes Bērzainē.

24. septembrī — Ņujorkas koklētāju un dziesmu ansambļa koncerts DV Toronto nod. sarīkojums. Parkdale Collegiate — Jameson Ave.

1. oktobrī — Daugavas Vanagu sarīkojums „Zelta dukāts Latvijai".

23. oktobrī — pl. 5 pēcpusdienā Sv. Jāņa baznīcā komp. Valdemāra Ozoliņa garīgs koncerts ar solisti Emmu Reinvaldi. Autors pie ērģelēm.

13. novembrī — P. Geistauta, A. Kalniņas un V. Leinveberes koncerts Latviešu namā.

NIAGARA

16. un 17. jūlijā — Jaunatnes un draudzības dienas.

ROZES, KULTŪRA...

(Pārnesums no 2. lpp.)

Tiem ļaudīm laimīgiem, kas
rūpju nepazīst,
Nav līdzjūtības daudz pret
tiem, kas postā klīst.
Un grūtdienim tas muguru
vien nepagriež,
Kas zina pats, kā nabadzība
spiež.

Protams, tās visas ir tikai vasaras pārdomas, sarunāšanās pašam ar savu sirdsapziņu. Laukā zied rozes, liepas paceļ savu aromātu pret debesīm Dievam par godu, no tālienes nāk viegla siena smarža. Šādās stundās un dienās nevar domāt īgnas domas un nosodīt citu kļūdas. Bet par vienu mums tomēr jābūt skaidrībā: trimdas kultūru nevar izaudzēt retortē, un mūsu brīvība ir atkarīga no nenopērkamām dvēselēm.

Interesanti fakti par čūskām

Vasarā cilvēki, dzīvojot ārpus pilsētām, vairāk vai mazāk baidās no čūskām. Šīs bailes tomēr bieži ir nepamatotas, kaut netrūkst gadījumu, ka čūskas sadzeļ cilvēku. Tādēļ derīgi šo un to zināt par čūskām un to dabu, jo sevišķi tādēļ, ka par čūskām cilvēki visumā zina samērā maz. Čūsku dzīvi ilgi pētījis slavenais amerikāņu biologs Alans Divo, kas vienā no saviem pēdējiem darbiem sniedz interesantus materiālus.

Pasaulē pavisam ir ap 2500 čūsku sugu. To dzīve nav saprotama, iepriekš neiepazīstoties ar apbrīnojamiem veidiem, ar kādiem čūskas spēj piemēroties apkārtnei un dažādām to specifiskām īpašībām.

Čūska nekad neaizver acis, jo tām trūkst plakstiņu. Čūska spēj norīt medījumu, kas nedaudz lielāks par tās muti. Tā, piemēram, milzu čūskas, kā Āzijas pitons, spēj norīt pat briedi. Dažas indīgas čūskas, piemēram Afrikas „mamba", ir ļoti bīstama, jo cilvēks no dzēliena nomirst nepilnas minūtes laikā. Nekaitīgajām čūskām, kas dzīvo mūsu laukos un dārzos, savukārt ir tik stiprs kuņģis, kas spēj sagremot kaulu. To acīm ir dzeltenas lēcas, kas paasina redzes spēju, jo filtrē ultravioletos starus.

Nav brīnums, ka tik neparasti radījumi likuši rasties vairāk mītiem nekā par citiem radījumiem zem šīs saules. Čūskas ādas virsma nebūt nav „gļotaina", kā daudzi domā, bet sausa un ārkārtīgi tīra. Nevienai čūskai dzelonis nav astes galā, kā daži domā; neviena čūska „nehipnotizē" putnus, un čūskas mēle, kas atstāj tik briesmīgu iespaidu, nemaz nav bīstama. Par nogalinātu čūskas mātīti tēviņš neatriebjas, kā veci ļaudis apgalvo.

Nav taisnība, ka nāvīgi ievainota čūska nekad nenobeidzas pirms saules lēkta. Deviņas desmitdaļas no visām čūsku sugām ir nekaitīgas, tikai nedaudzas izrāda agresivitāti pret cilvēku. Tāpat nav taisnība, ka čūskas nozīstu govīm pienu, kā senāk laukos domāja. Patiesībai neatbilst arī pieņēmums, ka fakīru mūzika čūskas „apbur": tās ir kurlas!

Patiesie fakti par čūskām ir daudz interesantāki nekā šīs pasakas. Visa čūskas ķermeņa uzbūve pamatojas uz to, ka tai nav roku un kāju. Tomēr čūska nav tik primitīvs radījums kā tārps, ar kuru tai nav nekā kopīgo. Čūska ir ļoti attīstīts radījums. Tai „trīskāršā" sirds, ļoti sarežģīta aknu, žultis, urīna pūšļa un nieru fizioloģija. Kā visiem dzīvniekiem, čūskai jāķer medījums, jācīnās ar ienaidniekiem vai jāizvairās no tiem, jārada pēcnācēji u.t.t., un tas viss jāveic spaidīgos apstākļos, kādos, piemēram, atrastos cilvēks ar sasietām rokām un kājām. Bet kompensācijai daba apdāvinājusi čūsku ar sevišķām spējām.

Čūska dzīvo klusuma pasaulē, jo tai nav ausu. Tā „dzird" ar ādas apakšējo virsmu, kas uztver zemes vibrācijas. Acis pielāgotas redzēšanai tuvumā, līdzīgi mikroskopam. Čūskām, kas medī naktīs, ir „kaķu" acis ar vertikāliem redzokļiem.

Mēle čūskai kalpo roku vietā ar ārkārtīgi smalku tausti, aizstājot arī ļoti smalkas ožas organu. Mēles tievais dakšveidīgais gals izrauj no gaisa mikroskopiskas zemes un ūdens daļiņas. Ievelkot mēli atpakaļ mutē, čūska tās ieliek divos nelielos aukslēju iedobumos. Šiem mēles galiem ir ārkārtīgi jūtīgas šūniņas, kuras čūskai „ziņo" par visu, kas notiek tās apkārtnē.

No galvas līdz astes galam čūskas ķermenis apklāts ar uz āru izliektām zvīņām, kas veido izturīgu pārsegu, tik vienlaidīgu, ka tā caurspīdīgā daļa pārklāj arī acis. Mugurkaulam ir milzīga elastība. Katram tā skriemelim pieaugušas divas ribas, — dažām čūskām ir līdz 300 un vairāk ribu pāru! Krūšu kaula nav. To vietā katru ribu sevišķs skrimslis un muskuļi savieno ar vienu no zvīņām ķermeņa apakšas virspusē. Tur slēpjas čūskas spēja „slīdēt".

Slīdēšana īstenībā ir it kā staigāšana ar daudzām zvīņām — „ķepiņām", kas darbojas ar precīzu sinchronizāciju. Ātrāk pārvietojoties, čūska izlieto sānu izliekumu, kas palīdz izmantot katru, pat mazāko zemes pacēlumu. Dažreiz čūska izsviež uz priekšu galvu, cieši piespiež to pie zemes un tad velk uz priekšu rumpi.

Čūskas ir apbrīnojamas akrobātes. Melnās čūskas spēj kustēties pa krūmu virsu tikpat ātri kā pa zemi. Ir redzēts, ka tās pārvietojas augšup pa koka mizas negludenumiem.

Čūskas dzimumgatavību sasniedz otrā vai trešā dzīvības gadā. Tikai nedaudziem dabas pētniekiem izdevies novērot šo dzīvnieku „flirtu". Ūdens čūskām tēviņa galva slīd pa mātītes muguru, it kā to paijādama. Melnās čūskas pārošanās laikā dejo „mīlas deju": dažādi izvīdamās, abas nodejo paātrinātā tempā „arabesku".

Lielākais čūsku vairums izšķiļas no olām, tikai nedaudzas sugas dzemdē dzīvus pēcnācējus, pie tam daudzus reizē. Tā saucamā „herteru" čūsku mātīte vienā reizē laiž pasaulē 78 bērnus. Čūska dēj savas olas labi apslēptā vietā — koka dobumā, smiltīs u.t.t. Čūskas olas, atšķirībā no putnu dētajām, nav mazas, bet ļoti elastīgas. To īpatība ir tā, ka pēc izdēšanas tās palielinās — dažreiz vienu trešo daļu no sākotnējā apmēra. Čūskulēni izšķiļas 4—90 dienās, atkarā no sugas. Mērenā klimatā lielākā daļa čūsku olas dēj vasaras sākumā, bet čūskulēni izšķiļas augustā vai septembrī. Nesen noskaidrots, ka čūska-mātīte var dēt olas pat gadījumā, ja apaugļošana nav notikusi vairākus gadus.

Čūskulēns pārkaļ olas čaumalu ar pagaidu zobu (kā cālis). Jaunpiedzimusi indīga čūska jau tūlīt ir indīga un ar pilnīgi attīstītu instinktu, kas tai dod iespēju dzīvot patstāvīgu dzīvi. Klaburčūska jau divu minūšu vecumā spēj dzelt. Pirmajā dzīvības gadā čūska kļūst divreiz garāka, bet otrā — trīsreiz. Pēc tam tā aug lēnām, bet tomēr turpina augt līdz mūža beigām.

Ūdens čūska „mokasina" dzīvo ap 20 gadu, boa — žņaudzēja — līdz 23 gadiem! Mazā herteru čūska nebrīvībā nodzīvojusi līdz 11 gadiem. Tā kā čūskas turpina augt visu mūžu, tām jāmaina āda caurmērā pēc katrām sešām nedēļām, gan ne ziemas miega laikā ziemeļu klimatā. Jaunā āda izveidojas zem vecās, kas pamazām sačokurojas. Tad čūska trinas ar galvu pie koka vai asa akmens, kamēr vecajā ādā izrīvē caurumu un atbrīvo galvu, pēc tam, sasprindzinot muskuļus, ritmiski trinas pret zemi, kamēr vecā āda novelkas kā cimds un zem tās parādās jaunā.

Tā kā laupījums čūskai gadās tikai nenoteiktos laikos, daba tai devusi spēju norīt tik daudz barības uzreiz, lai pietiktu vairāk nekā gadam. Čūskai ir sešas rindas zobu — divas apakšējā žoklī, divas augšējā un divas aukslējās. Zobi ir asi kā adatas un ieliekti uz iekšu, kādēļ mazāks dzīvnieks nespēj no tiem izrauties.

Čūskas galvas kauli visi tā savienoti, ka var kustēties neatkarīgi viens no otra. Apakšējā žokļa kauli var atdalīties no augšējā kauliem. Katra žokļu puse var darboties patstāvīgi, — abi žokļi savienoti ar elastīskiem saišķaudiem. Tas čūskai dod iespēju norīt tādu daudzumu barības, kas liekas vienkārši neiespējami. Dažas čūskas norij veselas putnu ligzdas, tās nemaz neizpostot. Nelielā „harteru" čūska norij pēc kārtas 30 varžu. Nesakožļātās barības sagremošanai čūskai dota tāda kuņģa sula, kas sasmalcina zvēru ādas, spalvas un pat zobu kaulus.

St.

AR SVIEDRIEM...

(Pārnesums no 3. lpp.)

Langenfelde, kas dejoja solo Grīga „Pavasari". Pagaidām viņa izceļas ar saliedētu un iejūtīgu choreografijas tulkojumu. Runājot par dejotāju precizitāti, jāizceļ A. Sullivana „Plīvuru dejā", faktiski abstraktu vincēliena baletu. Vai šo baletu dēvēt par abstraktu ir lielākā vai mazākā mērā uztveres jautājums. Ja salīdzinām to ar Martas Grēmas nesenajiem inscenējumiem Ņujorkā, tad būtu pareizāk runāt par „viegli modernu" darbu šodienas baleta repertuārā. Skatītāji šo Veras Keišas jaundarbu uzņēma atzinīgi. Patika arī Lista „Emocionālie epizodi" ar divu latviešu dejotāju — Aijas Krastiņas un Renas Princes piedalīšanos. No latviešu audzēkņēm šai programmas daļā vēl redzējām Aidu Putniņu, Māru Grokopfi, Anitu Salīšu, Ritu Bērziņu, Ritu Jaunzemu un Dainu Doni.

Visos baletvakaros, šķiet, nozīmīgākā ir pēdējā daļa, kurā redzam labākos audzēkņus, arī labākos iestudējumus. Vera Keiša apzinās, ka paliekošāko iespaidu skatītājos atstāj tieši programmas pēdējā deja, kas šai gadījumā bija spāņu fiesta ar košiem kostīmiem, temperamentīgu mūziku un īsti spānisku choreografiju. Solo šai miniatūrbaletā dejoja Diana Striklande, kas pietuvojusies jau profesionāļu sniegumam. Nav šaubu, ka viņas nākotne ir tieši baletā. Cik zināms, pati dejotāja gan nav sajūsmināta par iespējamu profesionālu karjēru. Tas tiešām žēl, jo šodien atrast jaunus dejotājus ar izteiktu talantu un labām techniskām spējām nākas grūti. Uz brīdi šai baletā par spānietēm bija kļuvušas arī vairākas latvietes — Daina Done, Aija Krastiņa, Anita Salīša un Sandra Norīte.

Īsti labi programmas pēdējā daļā iederējās Lista „Liriskas etīdes" un Čaikovska „Variācijas". Jau ar tīri skatuvisku rutīnu Lista romantisko mūziku divdejā izveidoja Diana Striklande ar „aizlienēto" partneri Toniju Peisu, kas klasisko baletu mācās Borisa Volkova skolā. Dainas Dones „Variācijas" bija tīras pozicijās un veidotas ar baletisku vieglumu.

Pēc programmas noskatīšanās rodas jautājums, kādēļ Vera Keiša savas skolas audzēkņu vakarus rīko tikai pa diviem gadiem reizi?

Aleksandrs Kalniņš

AUSTRA ŠM
DĀMU FRIZIERSALO
737 Bloor St., W., pie Grace, Toron

ELZA PĒRK
Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu vei
ilgviļņi. Ik dienas.
DEBORAH—ANN'S Beauty Sa
1 A Browning Ave., HO 3—5198,

A. EGLITIS — T. V
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto,

AG ROTAS
A. GU
ZELT
Darbnīcā —
25 Moc
Don M

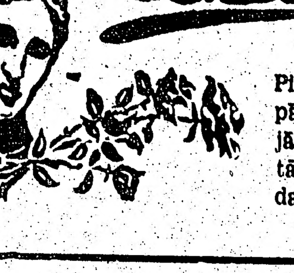
Venus
Piegādā Liel
pārsūta uz v
jā pasaulē. 23
tālr. LE 4
darba LE 3

VALUTE
LATVISKAS
DIMANTI · PU
Zeltka
Aldonas KIVL
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor
Ont., tālr. 588—2887

KAS? KUR? KO? TORONT

BROADVIEW DELIKATE
105 DANFORTH AVE. (
Tel.: HO 5-9905. AUSMA

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca
1095 QUEEN ST. E

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE.

BĒRZIŅŠ Realty Ltd. Arnolds
816 Harbord
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas ra
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

O. J. PUĶĪTIS, B.A
ADVOKĀTS un NOTĀR
Tālrunis 364—2276
885 Dunda
Toronto

CALLAS
puķu veikals 727 Danforth Ave.
PUĶES KATRAM GADĪJUMAM.

Everlast Heating Co.
62 GEAREY AVE. Gāzes un eļļas ap
Īpašn. A. RASA. Tālr.

CREST FLORISTS
367 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsi
Ziedi katrai vajadzībai. A. Nulliša,
un G. Tīliņa gleznas.
Latviskās rotas lietas.

BOUCK, HETHERINGTON, FALLIS,
BARRISTERS and SOLICI
tel. 363—4451

KRĀSU UN MELNBA
attīstīšana · palielināj
citi darbi · izcilus kval
BENJAMIŅA FILMU L
247 Richmond St. E.,
Tel. 363—6

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

ELZA PĒRKONE
Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgviļņi. Ik dienas.
DEBORAH—ANN'S Beauty Salon
1 A Browning Ave., HO 3—5198, Toronto.

A. EGLITIS — T. V RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

AG ROTAS
A. GUGĀNS
ZELTKALIS
Darbnīcā — tel. 444—4033
25 Moccasin Trail,
Don Mills, Ont.

Venus
PUĶU VEIKALS
Ziedi un ziedu sakārtojumi visām vajadzībām
Piegādā Lieltoronto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4037.
A. PUTNIŅŠ

VALUDE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI - PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas KIVLENIEKS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W., Toronto 4 Ont., tālr. 533—2837
Tautiešiem atlaide

KAS? KUR? KO? TORONTO

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6-5152
1095 QUEEN ST. E

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. īpašnieks ST. CUKULS

BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
Arnolds Bērziņš
816 Harbord St. LE 4-8447
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

O. J. PUĶĪTIS, B.A., LL.B.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Tālrunis 364—9270
885 Dundas Street West
Toronto 3, Ontario

CALLAS
puķu veikals 727 Danforth Ave. tālr. 466-9911
PUĶES KATRAM GADĪJUMAM. PIEGĀDĀ MĀJĀS.

Everlast Heating Co. LE 1-1101
62 GEAREY AVE. Gāzes un eļļas apkures ierīces.
Īpašn. A. RASA. Tālr. mājās HO 5-5317

CREST FLORISTS HU 7-0491
567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)
Ziedi katrai vajadzībai. A. Nulliša, V. Reinholda un G. Tiltiņa gleznas.
Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS

BOUCK, HETHERINGTON, FALLIS, TRIVETT & PARK
BARRISTERS and SOLICITORS
tel. 363—4451
365 Bay Street,
Toronto

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
attīstīšana ▪ palielinājumi ▪ duplikāti ▪ citi darbi ▪ izcilus kvalitāte ▪ atlaide
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

IZNĀKUSI JAUNA GRĀMATA

DR. PHIL. EDGARS KRIEVIŅŠ,

Latvijas sūtnis Berlīnē līdz 1940. g. augustam

VIŅĀS DIENĀS

ATMIŅAS, APCERES, LAIKA BIEDRU SUMINĀJUMI.

Grāmatas autors, kas no 1932. — 1935. g. un no 1938. — 1940. g. atradās politiski ļoti nozīmīgajā Latvijas sūtņa amatā Berlīnē, bet pirms tam gandrīz 10 gadus bija Latvijas sūtniecības Berlīnē sekretārs, padomnieks un ģenerālkonsuls, savā darbā dokumentē Latvijas un Vācijas politisko attieksmju veidošanos kritiskajā starpkaru posmā, līdz pat drāmatisku notikumu pārbagātajām 1939. g. un 1940. g. dienām. Viņš spēj runāt par cilvēkiem un norisēm ar aculiecinieka patiesīgumu, jo ir personīgi pazinis lielāko vairumu 3. valsts vadītāju politiķu: Hitleru, Gēringu, Gebelsu, Himleru, Ribentropu, Rozenbergu u. d. c. Hitlera Vācijas ciniskā nostāja pret Baltijas valstīm krasi raksturota nodaļā par Baltijas valstu neatkarības norietu, kamēr visai Latvijas ārpolitikai liktenīgu jautājumu Krieviņa atstāstījumā uzdod Latvijas sūtņu 2. konferencē 1935. g. Rīgā apspriestā problēma: „Kas ir Latvijas ienaidnieks Nr. 1: Hitlera Vācija vai komūnistiskā Krievija?" Autoram ir savs viedoklis par Latvijas ārpolitikas orientāciju neatkarības beidzamajos gados, un šai tematā viņš nevairās arī polēmikas ar dažu savu kollēgu agrāk publicētajiem uzskatiem.

Taču Dr. E. Krieviņa grāmata nav tikai interesants materiāls mūsu politiskās vēstures pētniekiem un katram, kam tuva mūsu neatkarības laika vēsture. Lasītājs šai darbā atradīs gan pieminētus, gan plašāk raksturotus arī vairāk nekā 200 latviešu valsts, politiskos, sabiedriskos, kultūras un zinātnes darbiniekus. Šai plašajā galerijā ietilpst prezidenti Čakste, Zemgals, Kviesis un Ulmanis, ministri Meierovics, Munters, Bērziņš, Ķeniņš, profesori I. Kundziņš, J. Osis, Grīnbergs, Endzelīns, Felsbergs, Fr. Balodis, Slaucītājs, Dauge, Dāle, Straubergs, Spekke, Švābe u. c., sūtņi Ēķis, Feldmanis, Grosvalds, Bīlmanis, Šūmanis, Zariņš, Sēja, Valters, Dr. Voits, rakstnieki Lautenbachs, Apsīšu Jēkabs, Neikens, Virza, mūziķi Alfr. Kalniņš, Melngailis, Brechmane Štengele, Priednieks - Kavara, ģenerāļi Balodis, Goppers, Kalējs, Hartmanis, Rozenšteins un daudzi citi. Grāmatas pirmajās nodaļās sniegtas interesantas ziņas par mūsu akadēmiskās inteliģences veidošanos gadsimta sākumā Tērbatas un Maskavas universitātēs.

Ar asa vērotāja veiklu spalvu E. Krieviņš tēlo starpkaru laikmeta raibo Berlīnes sabiedrību. Tur redzam latviešu filmu režisoru Güteru, Hitlera galma tēlnieku Brekeru, Dienvidslāvijas sūtni, vēlāko Nobela prēmijas laureātu Andriču, Francijas vēstnieku Fransuā - Ponsē u.t.t. Tā ir vesela Eiropas vēstures nodaļa, kas te paveras mūsu skatam latviešu diplomāta tēlojumā.

Grāmata aptver 332 teksta lappuses un uz 16 krīta papīra lappusēm iespiestus 30 retus uzņēmumus ar vēsturisku vērtību. Grāmata iesieta glītā audekla sējumā un maksā $6,50. Pieprasiet to DV GRĀMATNĪCAI, 491 College St., Toronto 4, Ont., vai tieši apgādam —

AUSTRĀLIJAS LATVIETIS,
Box 23, P. O. KEW, Vic., Australia

DĀVANU SAIŅI
uz Baltijas valstīm, Ukrainu un Padomju Savienību.
Mēs nosūtām pārtikas saiņus līdz 33 mārciņām.
Lūdzu pieprasiet mūsu katalogu.
Bezmuitas dāvanas: Automobiļi, ledusskapji, veļas mazgājamās mašīnas, šujammašīnas, motocikleti, velosipēdi, televīzijas aparāti, foto aparāti u. c.
Mēs arī pārsūtām jūsu pakotos saiņus līdz 17¾ mārc netto. Šie sainīši ir pilnīgi apdrošināti.
Mūsu veikalā ir daudzas un dažādas mantas piemērotas sainīšiem.
Ārpus Toronto dzīvojošie klienti, sūtiet savus pasūtinājumus un sainīšus ar ekspresu vai pastu mums tālākai nosūtīšanai. Samaksu nokārtosiet vēlāk pēc mūsu paziņojuma saņemšanas.
Lietuviešu uzņēmums.
BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Avenue, Toronto 3, Ont.
Tel. 531-3098

Paziņojums

Ar šo paziņojam, ka Ādolfs LAGUNS HEATING CONTRACTOR tagad nodarbināts pie CANADIAN PETROFINA LIMITED un ir jūsu rīcībā visās apkuru sistēmu un eļļas vajadzībās.

A.Laguns tel. LE 1-6583 Toronto

BERGDON GALERIJA
☆ GLEZNAS UN IELOGOŠANA
☆ SKULPTŪRAS
☆ ANTĪKAS
☆ TELPU DEKORĒŠANA
180 DAVENPORT Rd., tel. 924-3865, Toronto

Skaistākā dāvana sveštautiešu skolotājiem mācību gadam beidzoties
Prof. A. RUBUĻA sakārtotā
„LATVIAN LITERATURE"
Jaunieti, piemini Latviju, daudzini savu tautu, tās kultūrālos sasniegumus. Esi lepns uz savas tautas rakstniekiem!
Lai atvieglinātu grāmatas iegādi, DV apgāds pazeminājis tās cenu līdz š. g. 15. jūnijam uz
$5.60.
DV grāmatnīca, 491 College St., Toronto 4, Ont. Tālr. 921—7121

DRAUDZĪBA UN SKAISTĀ NIAGARA AICINA VISUS 16. un 17. jūlijā Niagarā

JAUNATNES un DRAUDZĪBAS dienās

Svētku norise:

PIEKTDIEN, 15. jūlijā, pl. 7.30 vak. St. John's baznīcas zālē, 580 Portage Rd. N., Niagara Falls, Ont.

Tiksimies! Iepazīsimies! Būsim draugi!

2x2 kursu, ASV Austrumu-, Vidienes-, Rietumu apgabalu un Kanadas sešu nedēļu nogaļu kursu pašreizējo un bijušo dalībnieku, LNJAK, ALJAs, ELJAS biedru, deju kopu un visu citu ieinteresēto jauniešu tikšanās un iepazīšanās.

Jautra, pašu aranžēta programma — „Būs jau labi". Deja.

SESTDIEN, 16. jūlijā, pl. 11.00 Sheraton - Brock hoteļa lielajā zālē — jauniešu darinātu, latviskiem motīviem rotātu modernu tērpu demonstrēšana.

Parlamentāras debates par aktuāliem jautājumiem.

Pl. 6.00 SVĒTKU SARĪKOJUMS

SVĒTBRĪDIS — māc. J. Prauliņš. SVĒTKU UZRUNA — Dr. V. Gulēns, jun.

Priekšnesumos Detroitas tautiskā ansambļa uzvedums „Ik vakaru dziedāt gāju" — autores Lilijas Gleškes vadībā. Ansamblī piedalīsies viesis solists Alberts Vītols no Toronto. Uzvedumā attēlota kāda sestdienas darba diena un vakars lauku sētā ar dziesmām un dejām. Komiskas situācijas rada iemaldījies precinieks — dzērājpuisis.

DRAUDZĪBAS BALLE

Spēlēs iecienītais latviešu deju orķestris „Latinairs" no Hamiltonas Visvalža Šūmaņa vadībā.

SVĒTDIEN, 17. jūlijā Garden City Beach, Port Weller, Ontario ezera krastā

Draudzības kausu izcīņa sieviešu un vīriešu komandām volejbolā (priekšspēle sākas pl. 10.00 no rīta).

3.00 Brīvdabas svētki

Jautras spēles ar visu svētku dalībnieku piedalīšanos vadīs Imants Ķipis.

Tautas dejas — Sv. Katrīnu latv. skolas deju kopa H. Šternberga vadībā.

Ugunskurs ar skaistu runu sacensībām un citiem raibiem priekšnesumiem.

ATVADU BALLE Spēlēs V. Šūmaņa deju kapella.

Ieejas maksa: sestdien $3.— no personas; jaunatnes pulciņu biedriem — $2.—, svētdien — $1.50; jaunatnes pulciņa biedriem — $1.25.

Apmeklēt lūdz rīcības komiteja.

BRAUCOT ATVAĻINĀJUMĀ — NEAIZMIRSTIET IEGRIEZTIES
DVG RĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.
Latviešu namā
Noteikti jūs dabūsit kādu grāmatu laika kavēklim, kā arī dāvanu, ko aizvest savējiem.

Estd. 1874
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153
Paskošana abās bēru mājās.

Skaņu plates
LP — 33 1/3 RPM
Pēteris Lielzuika, tenors — Par katru stundu $4.50
1. Par katru stundu, Mocekļi, Lūgšana, Tu augstais Dievs, Latvju bāru dziesma, Aglona.
2. Visspēcīgais, Visvarenais, Lūgšana, Šūpļa dziesma, Gaisma un Lūgšana no kantātes Tēvijai Ērģeļu pavadījumā.
Vera Leinvēbere, klavieres $5.25
Jāzepa Vītola — Variācijas, T. Ķeniņa — Sonāta.
+ 3% P.S.T.
Dabūjamas DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

Ir liela starpība apdrošināšanā
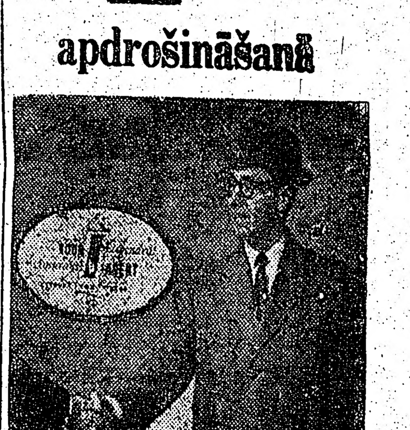
VALD. BEBRIS
Rūpējas par jūsu drošību jau 15 gadu
PL 9-0266.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

LATVIEŠU NAMS
izīrē telpas
sarīkojumiem un viesībām
Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak.
Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
TELEFONS 922—2931
491 College St. Toronto.

Toronto Window MFC Co. Ltd
165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija logus un durvis.
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.
Nesaistošai informācijai zvanīt
Edvardam vai Aldonai SPROĢIS
darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.

H. Rosar
FUNERAL DIRECTOR
APBEDĪŠANAS BIROJS
467 Sherbourne St.,
Toronto
Tel. WA 4-1408.
Rūpīga un smalkjūtīga apbedīšanas ceremoniju izkārtošana

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Tel. EM 6—5946
Suite 545
17 Queen Street E.,
Toronto 1, Ontario.

Izdaru visāda veida APMETUMU DARBUS
iekšpusē un ārpusē.
Lieku grīdu plates (tiles).
Darbs garantēts.
BRUNO LIELBĀRDIS
769—8280

PĀRSŪTĀM naudu uz LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAINĪŠU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

Naudu uz LATVIJU
JŪS ESAT DROŠĀKI TIKAI AR LICENZĒTU FIRMU.
TIKAI Gramercy dod jums visus šos pakalpojumus un garantijas:
PILNA GARANTIJA: visi darījumi pilnīgi garantēti un apdrošināti.
LICENZĒTS pie bankas un apdrošināšanas departamenta.
NODROŠINĀTS: ar $20000.-
TIEŠI aģenti: ārlietu tirdzniecības banka Maskavā.
ĀTRĀKĀ PIEGĀDE: apmēram 14 dienas.
PILNA IZMAKSA: nekādi atvilkumi.
GRAMERCY vienmēr dod oficiālas USSR kvītes ar saņēmēja parakstu.
Tarifs. 9 rubļi—$10.00 līdz $30.00—$2.75 pāri par $30.00—10 proc.
GRAMERCY Shipping Inc.
744 Broad St., Newark, N.J.
Rakstiet angļu vai latviešu valodā. Pieprasiet pilnīgu—pārtikas preču, audumu un dāvanu katalogu
GRAMERCY
118 E. 28 St., New York, 10016. DIB. 1945.

ALFREDS STIKUTS
REALTOR
3889 Dufferin Street
tel. [illegible] Toronto 19

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board Ont. Association of Real Estate Boards.
KONST. KĀRKLIŅŠ
Pārstāvis
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

Trenton —Belleville: 170 akru lauku īpašums ar apm. 800 pēdu ezera krastu, 12 istabu dubultķieģeļu dzīv. māja un šķūnis. Laba peldēšanās un zveja. Tuvākai inf. lūdz zvanīt.

Broadview — Danforth: 5 istabu dubultķieģeļu māja, ūdens-eļļas apkure, moderna virtuve un vannas istaba, privāts iebraucamais ceļš un garāža. Iemaksa $2.000.—.

Woodbine — Mortimer: 6 istabu dubultķieģeļu bungalovs, eļļas apkure, moderna virtuve, vannas istaba, privāts iebraucamais ceļš un garāža. Cena $16.900.—.

SAGĀDĀJAM AIZDEVUMUS IEMAKSĀM KĀ ARĪ IZKĀRTOJAM OBLIGĀCIJAS BEZ ATLĪDZĪBAS

SPORTS

VIEGLATLĒTIEM SAVS KLUBS

Piedaloties 11 ieinteresētiem vieglatlētiem un sporta darbiniekiem, 12. jūnijā Toronto nodibināts Latviešu vieglatlētu klubs Kanadā, kuŗa uzdevums un mērķis ir pulcināt latviešu vieglatlētus un sekmēt vieglatlētikas popularitāti mūsu jauniešos. Jaunais latviešu klubs reģistrēts Kanadas amatieŗu atlētikas savienībā ar nosaukumu Latvian Track and Field Club. Ar jaunā kluba krāsām turpmāk kanadiešu sacīkstēs startēs arī mūsu izcilais diska metējs Juris Pūce, tāpat Ivars Zvaigznīte un citi mūsu vieglatlēti. Latviešu vieglatlētu rīcībā treniņiem un sacensībām ir Arvīda Zaķa lieliskais laukums Stofvillē.

Dibināšanas sapulcē ievēlētā kluba valde pienākumus sadalījusi šādi: priekšsēdis Evalds Poltroks, vicepriekšsēdis Jānis Zvaigznīte, sekretārs Gunārs Gubiņš, kasieris Valdemārs Kļaviņš un valdes loceklis Arvīds Zaķis. Par revidentu darbosies Alfreds Kārkliņš. Kluba biedru maksājumi noteikti 3 dol. gadā pieaugušiem un 50 centu jauniešiem. Jau reģistrēti vairāk nekā 20 biedru, un kluba vadība sagaida, ka tā rindās par biedriem-veicinātājiem iestāsies arī mūsu bijušie vieglatlēti un sporta draugi. Kluba priekšsēža E. Poltroka adrese ir: 113 Kennedy Ave, Toronto 3, Ont.

—gg—

BEIDZOT ATKAL DV VIENĪBAS UZVARA

Pēc saņemtā pēriena kausa izcīņā pret Estonia komplektējumu, Toronto DV futbola vienība uz II līgas spēli ar East York United vienību atkal apliecināja lielāku pienākuma apziņu un ieradās pilnā sastāvā, pēc ilgāka pārtraukuma gūstot arī pelnītu 6—1 (3—0) uzvaru. Šoreiz nepilnā sastāvā gan spēlēja pretinieks, kādēļ DV vienība visu laiku atradās noteiktā pārsvarā. Vārtus DV labā guva Bušs — 3, Andins — 2 un Pavārs — 1. Pretinieks vienīgo vārtu guvumu panāca, kad rezultāts jau bija 5—0 DV labā.

Nākošā spēle II līgā DV vienībai paredzēta sestdien, 16. jūlijā, plkst. 2 pēcpusdienā Highview laukumā pret Scarboro Scots vienpadsmitu.

R. K.

LSAK 15 GADU

Kanadas latviešu organizētais sports šai gadā atskatās uz 15 darbības gadiem. Šai sakarā Latviešu sporta apvienība Kanadā 22. oktobrī Igauņu namā Toronto rīkos jubilejas vakaru ar svinīgu aktu. Sakarā ar ierobežoto vietu skaitu, LSAK un klubi jau uzsākuši ieejas biļešu izplatīšanu. Interesenti tās var pieprasīt LSAK valdes locekļiem vai atsevišķo klubu priekšsēžiem.

VOLEJBOLA TURNĪRS NIAGARĀ

Vasaras vidū, kad volejbola sezona jau sen pabeigta, mūsu volejbolisti tomēr vēl reizi sapulcējas Niagarā, lai sacenstos turienes draudzības un jaunatnes dienās. Šogad šis volejbola sacensības notiks svētdien, 17. jūlijā, parastajā vietā — Garden City Beach pie Sv. Katrīnām. Piedalīšanos jau pieteikušas Hamiltonas, Toronto un Sirakūzu vienības. Šo gadskārtējo turnīru rīko Latviešu sporta apvienība Kanadā, kādēļ pieteikumi adresējami tās priekšsēdim J. Āminim (2 North Drive, Apt. 412, Scarboro, Ont.).

VIEGLATLĒTU TRENIŅI

Katru trešdienas vakaru plkst 7 A. Zaķa vieglatlētikas laukumā Stofvillē notiek Kanadas latviešu vieglatlētu treniņi un pārbaudes sacensības, kuŗās aicināti piedalīties visi mūsu vieglatlēti.

Meklē sievieti

bērnu uzraudzīšanai un pusdienu gatavošanai. Brīva istaba un uzturs. Brīvdienas. Apdrošināšana. Alga 40 dol. nedēļā. Zvanīt vakaros 534—2491, Toronto.

Jūs esat vienmēr gaidīti pie
Robertson
CHEV — OLDS
1515 DANFORTH
Mūsu klientu un draugu rīcībā ir mūsu latviešu pārstāvis

Robertson
Chevrolet
Oldsmobile
25 gadus vienā vietā
1515
Danforth
HO 6—1131

Hans Plaude
HO 6 - 1131
Nevilcinieties piezvanīt Plaudes kungam gadījumā, ja jums rodas problēmas jauna vai lietota automobiļa pirkšanā vai tā financēšanā.
AĢENTŪRA, KAS GADĀ PĀRDOD VAIRĀK KĀ 8000 SATIKSMES LĪDZEKĻU

1966. GADA MODEĻI PĀRDOŠANĀ
Noteikti iegriežaties pie HANSA PLAUDES
Chevrolet un Oldsmobile modeļi.

Vai Kastro zvaigzne riet?

Ārzemju diplomāti no Havanas ziņo savām valdībām, ka Kubā notikušas lielas pārmaiņas, par kuŗām patiesību zina vienīgi Maskava. Lai kas būtu noticis, pārmaiņas noteikti skārušas diktātoru Kastro personīgi. Otrkārt, tās ir arī sakarā ar Kubas katastrofālo saimniecisko stāvokli un Pad. savienības sniegto palīdzību.

Absolūtā vara Kubā ir vai nu jau izslīdējusi no Kastro rokām, vai arī pašreiz atrodas izslīdēšanas procesā. Pad. savienība, kopš sākusi atbalstīt savu vienīgo izejas punktu rietumu hemisfairā, Kubā ieguldījusi ap trīs biljoni dolaru; palīdzība sasniedz 400 miljonu dolaru gadā. Toties pretī saņemtais krievus vairs neapmierina, kādēļ tie pieprasījuši drastiskas pārmaiņas.

Cik no Havanā redzamā var secināt, Kastro noslīdējis sekundārā lomā, kamēr valsts vadību pārņēmis prezidents Dortikoss, kuŗam līdz šim gan bija amats, bet nebija nekādu tiesību rīkoties. Dortikoss pieder vecai komūnisma skolai, viņam ir gadiem ilga prakse un pieredze. Līdz šim Dortikoss bija samierinājies ar atrašanos Kastro paēnā, atļaujot viņam nodarboties ar maratonrunām un sevis popularizēšanu Kubas iedzīvotāju vidū. To Kastro veicis ar zināmiem panākumiem, visvairāk aizraujot Kubas jauniešus un nēģeŗus. Kastro brālim Raulam, kas veic aizsardzības ministra uzdevumus, nekāda personīga pievilkšanas spēka nekad nav bijis.

Dortikoss liekas loģiskais Kastro aizstājējs, jo daudzi agrāk vadošie komūnisti, piemēram Guevara, no skatuves pazuduši. Kastro pats gan nav pazudis, bet zīmīga kļuvusi viņa izpalikšana no sabiedrības skatiena. Pavērojot datumus, atklājas interesanti fakti. Šāgada 29. jūnijā Kastro teica tikai 70 minūšu ilgu runu Havanā, ar personīgajiem uzbrukumiem ASV, bet tā bija viņa pirmā runa astoņu nedēļu laikā. Tas pats noticis ar Kastro fotografijām Kubas presē. Divas parādījās 27. jūnijā, rādot Kastro apsveicam Kubas atlētus, kas atgriežas no sporta svētkiem Portorikā. Pirms tam bija pagājušas veselas trīs nedēļas bez kādas Kastro bildes! Šādi sīkumi un vēl daudz cita, kā jau minētie diplomātu ziņojumi, vērš politisko analizētāju uzmanību uz notiekošajām pārmaiņām. Un to aizmugurē neapšaubāmi atrodas Pad. savienība, kas grib saglābt savu ieguldījumu Kubā. Maskavas saimniecisko lietpratēju acīs Kastro ir vienkārši pārāk neatbildīgs, lai viņam atļautu tālāk spēlēties ar krievu rubļiem. No otras puses,— lai maksātu, ko maksādams,— Kubu Pad. savienība nevar atļauties atstāt, jo pēc tik bezgalīgas gaidīšanas šī sala ir pirmā un vienīgā komūnistu resp. Pad. savienības tiltagala pozicija rietumu puslodē.

Kaut Pad. savienības ieguldījumi Kubā sasniedz 3 biljonus dolaru, tā nav zaudēta nauda. Uz saimnieciskās palīdzības rēķina krievi izved no Kubas visu, kas nav piesiets. Arī tirdznieciskie darījumi stipri samazina padomju izdevumus. Piemēram, krievi maksā Kubai 6 centus mārciņā par diviem miljoniem tonnu cukura gadā. Tas būtu labi maksāts. Joks tikai tas, ka precēm, kuŗas krievi pārdod Kubai, cenas saceltas tik augstas, ka patiesie cukura ieņēmumi samazinās no 6 uz 2 centiem...

Kastro, acīm redzot, zaudējis savu absolūto varu, pilnīgi nonākot krievu rokās, tas savukārt noticis naudas trūkuma dēļ. Anglijas, Spānijas, Kanadas un Francijas piešķirtie krediti, acīm redzot, izšķiesti un netiek atjaunoti. Italija gan vēl piešķīrusi 10 milj. dolaru kreditu mākslīgo mēslu iegādei, bet brūkošajai, ja ne jau pilnīgi sabrukušajai Kubas saimniecībai tas vairs nevar palīdzēt.

Kastro valdīšanas laikā Kubas saimniecība klibojusi no vienas katastrofas uz otru. Tā, Guevaras iespaidā, Kastro nosauca cukuru par imperiālistu augu un mēģināja pārvērst Kubu visparējā lauksaimniecības un rūpniecības zemē. Auglīgākā cukurzeme pasaulē tika uzarta citām vajadzībām, piena lopi tika izkauti pārtikai, kamēr Kastro kala grandiozus rūpniecības plānus, balstoties uz ārvalstīs iepērkamām jēlvielām. Un tas, protams, bija beigu sākums. Pārorientēšanās sekoja turpat gadskārtējā secībā, pārslēgšanās no viena mēģinājuma uz otru; nekas nedabūja nostiprināties, saimniecība sabruka. Nedrīkst arī aizmirst, ka Kubas saimniecības sabrukumam ļoti daudz palīdzēja ārkārtīgi izdevīgā cukurtirgus apstāšanās ar ASV. Neviens Kubai nemaksā tik daudz, kā savā laikā amerikāņi, un neviens nesniedz arī tik lielu palīdzību, prasot tik maz pretī.

Havanā baumo, ka Maskava gribētu atbrīvoties no Kastro galīgi. Tikai krieviem nav skaidrs, vai Kubas revolūcijas vadonis ir aizstājams, neradot jaunu revolūciju, kas varētu izspiest no zemes pašus krievus un atjaunot Kubas draudzību ar ASV. Krievu kavēšanās iemesls ir ļoti vienkāršs: Kubas jaunieši, puse no visiem iedzīvotājiem, un visu vecuma grupu nēģeŗi; 40% no Kubas 7 milj. iedzīvotāju, stāv par Kastro. Jauniešu simpatijas, tā saka, Kastro ieguvis, uzsveŗot izglītības nepieciešamību un padarot izglītību vieglāk iegūstamu. Nēģeŗu simpatijas savukārt iegūtas pēcrevolūcijas gados, atceļot agrāk pastāvējušos sociālos šķēršļus. Arī Kubas armija pagaidām liekas lojāla Kastro. Rauls Kastro gan ir aizsardzības ministrs, bet armiju no šķelšanās attur pats Fidels. Šādu problēmu jriekšā Pad. savienībai ar Kastro likvidēšanu mazliet vēl jāpaciešas.

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆Valdības raidītāju padomes vadība stājusies pie dažu CBC raidītāju vadošo darbinieku atcelšanas un pārcelšanas citos amatos. D. Leitermans, CBC Otavas producents izteicies, ka H. Vōkera (Walker) iecelšana CBC Toronto raidītāja vicepriekšsēža amatā viņam un tā kollēgām esot galīgi nepieņemama, un viņš atteikšoties ievērot Vōkera rīkojumus. Leitermans sašutis arī par to, ka BBG noraidījusi „visu, par ko Septiņas dienas stāvējušas" un viņš nevarot iedomāties, kā sagatavot televīzijas uzvedumu bez Patrika un Lorjē... Tāpat Leitermans uztraucās par jaunajā darba līgumā paredzēto lojālitātes apliecinājumu, bet izvairījās no skaidras atbildes, vai šo apliecinājumu parakstīs vai ne, liekot saprast, ka jāparaksta vien būšot, bet tādā gadījumā viņš pieņemot, ka viņam būs tiesības pašam izvēlēties programmas vadītājus.

☆ Izglītības pārvaldes delegācija lūgusi Toronto satiksmes komisiju (TTC), sākot ar jauno mācības gadu, pagarināt skolēnu biļešu derīgumu, ļaujot skolēniem savas biļetes izmantot arī pēc plkst. 4.30 pēcpusdienā un sestdienās. Bet TTC atbilde bija, ka komisija apsvērusi vispār skolēnu biļetes vairs neatļaut... Satiksmes komisija uzskaitījusi savas parastās financiālās problēmas un paziņojusi, ka, sākot ar 1967. gadu, braukšanas maksa būšot jāpaaugstina — 5 biļetes par dolaru, 25 centi brauciens. Attieksmē uz skolēnu biļetēm lūgs Ontario provinces valdības pabalstu.

NOTARS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā
iepriekš pieteicoties pa
tālr LE 5-5555 Toronto

ASV PRETOSIES UZŅEMŠANAI AN

Sakarā ar dažādajām baumām par sarkanās Ķīnas izredzēm iekļūt Apvienotajās nācijās, ASV ārlietu ministrs Rasks ieradās ārkārtējā vizītē Formozā, lai nomierinātu satrauktos ķīniešu nacionālistu prātus. Rasks apgalvoja, ka ASV turpinās savu līdzšinējo politiku un pretosies sarkanās Ķīnas uzņemšanai AN. Sarunās ar prezidentu Čangkaišeku un ārlietu ministru Ueitaomingu Rasks atkārtoti uzsvēra, ka ASV paliks pie visiem pastāvošajiem aizsardzības un savstarpējās palīdzības nolīgumiem. Cik zināms, nacionālisti bija ņēmuši ļaunā Raska un viceprezidenta Hamfrija piezīmes, ka Vašingtona nedrīkstētu palaist garām izdevības, kas novestu pie attieksmju uzlabošanos ar sarkano Ķīnu. Ārlietu ministrs Rasks tagad Taipejā uzsvēra, ka ASV pretosies katram gājienam, kas varētu novest pie nacionālās Ķīnas tiesību zaudēšanas Apvienotajās nācijās, aizstājot Formozas valdību ar komūnistiem.

Raskam aizbraucot, nacionālisti neko gudrāki nebija tikuši. Viena lieta ir pretoties komūnistu uzņemšanai AN, ja par to jāsamaksā ar nacionālistu izslēgšanu, bet — kā amerikāņi rīkotos iespējama kompromisa gadījumā, ja nacionālisti varētu AN palikt un komūnisti nāktu klāt? Un kas notiktu gadījumā, ja amerikāņi vairs nespētu savākt pietiekamo balsu vairākumu pret sarkanās Ķīnas uzņemšanu?

Vai izšķirīgs process?

(Pārnesums no 1. lpp.)

pēdējiem muļķiem, kuŗiem akli jāpieņem, ka „Mao domas ir ķīniešu domāšanas visaugstākais sasniegums un arī dziedinātājs pret visām Ķīnas sabiedrības nepilnībām un trūkumiem". Inteliģentā opozicija atsakās runāt un rakstīt par tādām elementārām muļķībām. Un notiek tas pats, kas padomju despotijā: šī inteliģence tiek vajāta un visādi apsūdzēta, pie tam šo terrora trakošanu nosauc par — „sociālistiskās kultūras revolūciju"!

Pēdējās ziņas liecina, ka arī Polijā notiek plašas demonstrācijas — un atkal poļu tautas vēstures vārdā, pieminot 1000 gadu kopš katolicisma nodibināšanās Polijā. Valdība raida visus savus funkcionārus pret demonstrantiem, tikai vēl gan izvairās no klaja terrora akcijām.

Krievijā komūnisms pašreiz pārdzīvo vissmagāko krizi, tikai tur nav opozicijas, kas pamatotos uz krievu tautas vēsturi; tur visu nosaka tikai komūnistu varas noturēšana, vienalga, ar kādiem līdzekļiem: glaimiem, meliem, kārdinājumiem vai solījumiem, savai tautai sarīkojot dažādas „izrādes", pie kādām, bez šaubām, jāpieskaita arī de Golla sumināšana, lai tautai demonstrētu savu starptautisko svaru. Nacionāla opozicija Krievijā nav saredzama, tieši otrādi — Kosigins un Brežņevs, varbūt, jau vistuvākajā nākotnē tiks apsūdzēti par nespēju valdīt, t.i. par nespēju nosargāt komūnistisko režīmu. Ne velti tūdaļ pēc Chruščova gāšanas ļoti augstu pacēlās divi vārdi — Šeļepins un Suslovs, bet visu pēdējo laiku tie vairs nav dzirdami, kas nenozīmē, ka viņi ir šodienas valdniekiem padevīgi kalpi. Tāpat satelītvalstu censānās atraisīties no Maskavas virskundzības ir nepārprotami saskatāms process, ar sākumu Rumānijā. Taču vēl Rumānijai jābūt ļoti piesardzīgai un uzmanīgai, lai nenāktos piedzīvot ungāru likteni 1956. gadā. Ja Maskavas, tāpat arī Ķīnas un Polijas komūnistu varas krize kļūs plašāka un dziļāka, ir ļoti iespējams, ka komūnisma šāsdienas valdnieki vai tie, kas nāks viņu vietā, iepriekšējos apsūdzot par nespēju valdīt, ķersies pie visasākā terrora līdzekļiem, neizslēdzot krievu diviziju ielaušanos arī tur, kur to vēl nav, lai uz visas līnijas salauztu katru pretestību un nodibinātu „sociālistisko kārtību", jo Maskavas vispirmā interese ir nosargāt režīmu. Tito pavēstītais lēmums par partijas varas likvidēšanu ir zibeņa spēriens Maskavas rēķinu kastē, jo tas noticis tieši Bukarestas konferences priekšvakarā. Bet Maskava nikni cīnīsies par savu varu. Staļina varas stāvokli tai vairs neatgūt, un atliek tikai kaila varmācība, balstīta uz krievu tankiem u.c. ieročiem.

Katrā ziņā notiekošais process ir ļoti nozīmīgs, un tā attīstībai mums, brīvību zaudējušajiem, jāseko ar vislielāko uzmanību, izvērtējot katru ienaidnieka kustību. No šī procesa izrietēs arī visa mūsu politiskā rīcība nākošajā laikā. Mums jābūt sagatavotiem un darbīgiem mūsu nacionālās politikas mērogā.

Tomēr viss tas, kas pašreiz notiek komūnistiskā bloka valstīs, nekādā ziņā nav jātulko kā „komūnisma evolūcija", bet kā jauna faze brīvās pasaules sadursmē ar komūnistisko bloku, varbūt pat izšķirīgā faze, kuŗā komūnismam jāizcīna nikna cīņa ar cilvēka dabas un tautu vēstures likumībām. Nevis komūnisma evolūcija, bet apspiesto tautu revolūcija! Visbīstamākajā situācijā šai ziņā atrodas tieši Pad. savienība, jo Krievijā ir ļoti daudz centrifugālo spēku, kas šai tautu revolūcijai daudzmaz labvēlīgākos apstākļos būtu padomju despotijas katastrofa, kuŗu gaida visa pasaule, arī tie, kas tagad grib panākt „atslābumu" Austrumu un Rietumu attieksmēs, nerunājot par sev tik bezgala izdevīgo situāciju. Komūnisms nekādu evolūciju nedrīkst pieļaut, jo tā taču nozīmētu, ka komūnisms pakāpeniski atdotu vienu savu poziciju pēc otras, lai „evolūcionizētu" līdz savas varas galam. Un tomēr, arī apspiesto tautu trimdinieku vidū tiek spriests un runāts par boļševisma evolūciju! Komūnisms nevienu gabaliņu no savām pozicijām bez kaujas neatdod, — tā taču ir politiska aksioma. Arī Dienvidslavijā nevar runāt par komūnisma evolūciju, un ja Tito izšķīries par publicēto lēmumu un ja tas ir patiesi domāts, nevis taktisks āķis, tad tā varētu būt tikai Tito liecība par komūnistiskās sistēmas bankrotu, Tito pašam, tā sakot, mutācijas procesa kārtībā ielecot tiesību valstī. Protams, tas būtu vienreizējs vēsturisks notikums, bet Balkānos tāds var tiešām notikt. Tomēr par Tito vēstījumu noteikti spriedumi nekādā ziņā vēl nav iespējami, — ir jānogaida un jāvēro. Ir arī jautājums, kā nodoms Tito varētu izdoties komūnistiskā režīma apstākļos, kaut arī viņš pats būtu tiešām izšķīries par šī lēmuma realizēšanu. Un var jau dažādi saprast arī pašu šo vēstījumu. Arī to rādīs notikumu tālāka attīstība.

Tas viss tikai rāda, cik nopietnā situācijā pašreiz atrodamies. Tā prasa mūsu visaugstāko modrību un gatavību, lai kādi notikumi arī nāktu.

A. Kroders

Ļoti necienīga apiešanās ar ilggadēju draugu un apsargātāju... Bauža karikatūra